

Saulėta, vėsu
Saulė teka 6:59, leidžiasi 6:16

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
BAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Antradienis, Spalio-October 12 d., 1971 m.

Kaina 15c

249

SOCIALISTAI LAIMĖJO AUSTRIJOS RINKIMUS

SOVIETAI STATO RAKETŲ LIZDUS, O AMERIKA LAUKIA DERYBŲ GALO

WASHINGTONAS. — Amerikos erdvės satelitų fotografijos, kaip praneša New York Times, atidengė naują sovietų karinės statybos akciją. Žvalgybos specialistai skelbia, kad Sovietų Sąjungoje statomi naujų raketų lizdai. Užregistruotos statybos siekia 90 raketų. Duobės joms yra daug didesnės už seniau statytų raketų duobes. Pentagonas nenoriai apie tuos atradimus kalba, nes vis dar laukiamas susitarimo Salt-Brandolinių ginklų apribojimo derybose Vienoje ir Helsinkyje. Privatai žvalgybos pareigūnai kalba, kad jau 10 metų, kai Amerika neapskaiciuoja sovietų ginklavinės tempų ir tikslų.

Amerikos strateginių ginklų raketose skaičius jau yra mažesnis už sovietų. Amerikos politikai vis svajoja apie susitarimus ir raketų apribojimą. Tuo tarpu, kada vyksta derybos, kongresas labai nenoriai skiria lėšas Amerikos raketų statybai, nes tos lėšos galinčios atbaityti sovietus nuo derybų, kurios tačiau visiškai netrukdo sovietams stiprinti savo puolamąsias jėgas.

Nato valstybės jau numatė savo ambasadorių Manlio Brosio, kuris derės su komunistinėmis valstybėmis, svarbiausia su Sovietų Sąjunga dėl balansuoto karinių jėgų sumažinimo Europoje. Būsią siekiama, kad Amerikai 10% sumažinus savo Europoje laikomų kareivių skaičių, sovietai sumažintų savo jėgas 30-40%. Abejojama, ar sovietai su tokia proporcija sutiktų. Kada 1962 metais Amerika Europoje turėjo 434,000, šiandien ji turi 300,000 kareivių. Sovietų Sąjungai, tuo tarpu, savo divizijų skaičių Europoje padidino, užimdama Čekoslovakiją, iš 26 divizijų iki 31.

Balansuotas sumažinimas siekiamas todėl, kad Amerikai sustiprinti savo jėgas Europoje daug ilgiau užtruktų, negu Sovietų Sąjungai. Tas pats liečia ir karo laivyno padėtį Viduržemio jūroje. Perna Jordanio civilinio karo metu sovietai per 80 valandų patrigubino savo raketinių karo laivų skaičių Viduržemio jūroje, o Amerikos patiprinimai — lėktuvnešis "John F. Kennedy" su palyda atplaukė tik po 10 dienų.

Amerika todėl sieks, kad Europoje mažinant karines jėgas, sovietai atsižvelgtų į geografines sąlygas ir sumažintų savo kariuomenę didesniais skaičiais už Ameriką.

Užmirštos valstybės

ČIKAGA. — "Chicago Tribune" vakar išspausdino F. Berzins iš Flushing, N. Y., laišką, pavadintą "The Forgotten States". Laiške priminama, kad Jungtinės Tautos neseniai priėmė tris naujus narius: Bahrein, Bhutan ir Quatar, kurie visi trys neturi pusantro milijono gyventojų. Tuo tarpu, visa eilė buvusių nepriklausomų valstybių nėra JT nariais.

Laiško autorius nurodo, kad Estija, Latvija ir Lietuva buvo nepriklausomos ir buvo Tautų Sąjungos nariais. Nurodė, kad nacių-sovietų sutarties pasėkoje, sovietai okupavo tas tris valstybes ir stengiasi surusinti jų gyventojus, juos išnaudodami ir spausdami, autorius sako, jog Jungtinės Tautos tyli, nors sovietų okupacija lažo Jungtinių Tautų chartą. Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybė turi būti atstatyta, ir jos turi būti atstovaujamos Jungtinės Tautos.

IŠ VISO PASAULIO

JERUZALĖ. — Izraelyje buvo suimti 47 arabai ir sustiprintas saugumas po šeštadienio grąžtos sprogimo netoli žydų Raudų sienos. Sprogime buvo sužeista 16 asmenų, jų tarpe 3 turistai iš Amerikos ir 3 arabai. Suimtu tarpe yra 14 arabų pirklių, kurie, policijos manymu, turėjo matyti, kas metė granatą.

LAKE HAVASU CITY. — Arizonoje buvo iškilmingai atidarytas senas Londono tiltas, kuris Londone, Britanijoje, stovėjo 144 metus. Vienas biznierių jį nupirko už 2.4 mil. dol. ir dalimis parvežė į Arizoną. Tiltas susidėjo iš 10,276 granito gabalų, jį statė 40 darbininkų 23 mėnesius. Visas tilto perkėlimas projektas kainavo 7 mil. dol. Atidaryme dalyvavo Londono miesto meras ir 34 britų pareigūnai.

ŽENEVA. — Japonijos imperatorius baigia savo kelionę po Europos valstybes Šveicarijoje. Britanijoje viešėjusi Japonijos senatorė Shidzu Kato, paskaičiusi prieš imperatorių spaudoje nukreiptas replikas, viešai pareiškė savo atsiprašymą už Japonijos dalyvavimą paskutiniame kare.

BELFASTAS. — Ligoninėje mirė dar vienas britų kareivis, sužeistas šiaurinės Airijos neramumuose. Šiais metais žuvo 25 kareiviai, o su civiliais žuvusių skaičius siekia 87.

DENVER. — Susišaudęs su policija, Denveryje žuvo Juodųjų Panterų veikėjas James Young, buvęs "panterų" gynybos ministeris. Jis padėjo iš Amerikos pagabėti "panterų" vadui Cleaveriui.

WASHINGTONAS. — Kandidatas į prezidentus sen. George McGovern pareiškė, kad jis tapęs prezidentu tuoj paskirtų į Aukščiausiąjį Teismą moterį teisininkę, kurių Amerikoje esą pakankamai, kad galima būtų išsirinkti tinkamą kandidatę.

Popiežius apie bengalų nelaimės

VATIKANAS. — Popiežius Paulius VI-sis, jau antrą sekmadienį iš eilės, savo piligrimams tariamame žodyje prisiminė Pakistano problemas. Sekmadienį jis pareiškė, kad tokios nelaimės, kaip šių dienų Pakistane, istorijoje dar nėra buvę. Jis kvietė visą žmoniją remti kuo kas gali Pakistano pabėgėlius, kurių galios turi paliesti visų krikščionių sąžinės. Gamtos nelaimės, riaušės, civilinis karas ir pabėgėlių milijonai palietė nelaimingą Pakistano tautą.

Prieš savaitę popiežius kvietė visus katalikus pasninkauti ir melstis už bengalų pabėgėlius.

Du vietnamiečiai vaikai apžiūri JAV helikopterio "Cobra" raketų lizdą.

SERGA KINIJOS SOSTO IPĖDINIS

HONG KONGAS. — Paskutinės žinios iš komunistinės Kinijos sako, kad serga ne pats Mao Tse Tungas, bet jo ipėdinis, gynybos ministeris Lin Piao. Dėl jo sunkios ligos buvo atidėtas revoliucijos minėjimo paradas. Jo liga komplikuoja visą Mao ipėdinystės procedūrą. Mao, paruošęs Lin Piao per penkeris metus, įrašė į konstituciją, priimtą 1969 m. balandžio mėn., kad Lin Piao — būsimasis komunistų partijos vadas. Dabar galbūt atsitiktų, kad ipėdinis gali pasitraukti prieš patį pirminį, kuris esąs sveikas ir stiprus. Paskutiniame partijos kongrese, partijos vykdomoji komiteta sudarė penki asmenys. Iš jų jauniausias buvo Kang Sheng, 68 metų amžiaus. Amžiaus vidurkis visų narių siekė virš 70 m. iš jų penkių asmenų Chan Po Ta buvo "išvalytas", o Lin Piao ir Kang Sheng serga. Lieka tik du: pats Mao ir premjeras Chou En Lai, kuris yra pats 73 m.

Kinijos vadai, pamatę, kas įvyko Sovietų Sąjungoje po Stalino mirties, iš anksto bandė numatyti ir paruošti ipėdinį Mao Tse Tungui. Ipėdinio pavardė buvo įrašyta į partijos konstituciją. Dabar atrodo, kad visos tos pastangos nueis niekais.

Stebėtojai tvirtina, kad niekas negalės pakeisti Mao Tse Tungo, kuris 22 metus vadovavo komunistų pogrindžiui, o kitus 22 metus buvo vienintelis politinis Kinijos vadas. Jis tapo simboliu, legenda, kurią galima prisiminti ir aptarti, bet, kurios negalima pamėgdžioti. Kinijos komunistams Mao yra tas pats, kas Mozė — žydams. Jis savinijo Kinijos gentis į vieną valstybę, jis nustatė visas kinų gyvenimo taisykles, įvedė naują kinų tautos puritanizmą.

Todėl Mao mirtis atneš į Kinijos politinį gyvenimą tuštumą. Likę partijos vadai galės išlaikyti discipliną, partijos diktatūrą, tačiau laiku bėgant, gali atsirasti nesutarimų dėl svarbių užsienio ar vidaus politikos sprendimų ir gali neišvengiamai prasidėti varžytinės dėl vyriausios valdžios.

Blogiausia, kad Kinijos komunistų partija neišsilaikino jaunesnių vadų, kurie galėtų atsisotiti prie valstybės vairo. Pirmininkas Mao su nepastatėjimu žiūri į intelektualus. Visi imonių ir įstaigų vadovai, armijos karininkai yra siunčiami į darbus su masėmis. Kyla klausimas, ar tos masės laikui atėjus sugrįš paripinti vadų, tinkančių didelės valstybės vadovavimui.

GARY. — Gary miesto švietimo taryba pranešė visiems mokytojams, kad nėra iš ko jiems mokėti algų. Paskutinė alga bus išmokėta spalio 29 d. Taryba prašo mokytojus dirbti be jokio atlyginimo iki Naujų Metų, kada iš naujo biudžeto jiems bus išmokėtos algos ir už praėjusias savaites. Mokytojai svarsto, kadaryti. Palestos 49 mokyklos.

Vakariųjų žvalgybos žiniomis, Kinijos gynybos ministeris ir komunistų partijos vicepirmininkas Lin Piao sunkiai serga. Nuo raketų jis matomas įsigilintas į Mao Tse Tungo raštus. Labai retai jis fotografuojamas be kepurės, kurios jis nenusiima ir diplomatinuose priėmimuose. Sakoma, kad šią fotografiją nutraukusi ponja Chiang, Mao žmona.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

♦ Vakar Čikagoje įvyko Kolombo dienos paradas.
♦ Istanbule, Turkijoje, netoli Amerikos konsulato, sprogo dvi bombos. Manoma, kad šie teroro veiksmai buvo derinami su JAV viceprezidentu Agnew vizitu Turkijoje. Sprogimai su naikino du amerikiečių automobilius.

♦ Britanijoje buvo suimtas britų diplomatas Hinchliffe, kuris kaltinamas svarbiu dokumentų perdavimu svetimai valstybei. Jis nusikaltimą įvykdęs Sudane, kur jis buvo nesvarbiu tarnautoju britų ambasadoje. Šiuo metu jis tarnavo Alžire.

♦ Argentonoje valdžia suėmė 50 karininkų, įveltų į nepavykusį perversmą.

♦ Sekmadienį šiaurinėje Airijoje vėl sprogo trys bombos. Šeštadienį viena bomba tavernoje užmušė moterį ir sužeidė 17 asmenų.

♦ Kalifornijoje, kovodami prieš miškų gaisrus, žuvo keturi ugniagesiai. Liepsnos netoli Santa Barbaros sunaikino 9,000 akrų miško. Gaisrus gesina 1,800 vyrų.

Ir amerikiečiai paleido belaisvį

SAIGONAS. — Amerikos ir Pietų Vietnamo karinės vadovybės paleido šiaurės Vietnamo karininką, buvusį nelaisvėje ir nugalėtojų helikopterių į komunistų užimtą sritį, apie 60 mylių į šiaurę nuo Saigono. Tuo buvo komunistams atlyginta už amerikiečio seržanto Sexton, kuris Viet Congo nelaisvėje išbuvo 2 metus, paleidimą. Šiaurės vietnamietis buvo paleistas toje pačioje apylinkėje, iš kurios sugrįžo paleistas amerikietis.

Nėra tikra, kad panašūs abipusiai belaisvių pasikeitimai bus vykdomi ir toliau, tačiau Amerikos karinė vadovybė tikisi, kad bus paleista ir daugiau amerikiečių.

LOS ANGELES. — Plėšikai, pagrobę nuo statybos aikštės traktorių, nuvažiojo juo prie radijo ir televizijos reikmenų krautuvės, išvertė sieną ir pavogė 40,000 dol. vertės aparatų.

WASHINGTONAS. — Amerikos žvalgyba paskelbė, kad sovietų karo laivynas remia Ginejos prezidento Sekou Toure režimą ir plečia sovietų įtaką Vakariniame Afrikos krante.

AUSTRIJOS KANCLERIS B. KREISKY SUSTIPRINO PARTIJOS POZICIJAS

VIENA. — Austrijos socialistų partijos bandymas padidinti parlamente savo atstovų skaičių davė rezultatų — jie laimėjo 12 naujų vietų. Parlamento rinkimai turėjo įvykti tik 1974 metais, tačiau kancleris Bruno Kreisky nutarė pabandyti rinkimus anksčiau, nes buvusi padėtis, kaip jis pareiškė "paralizuojanti politinę veiklą". Socialistai buvusiam parlamente turėjo 81 vietą, o konservatyvi Liaudies partija turėjo 78. Socialistams parlamente padėjo dešinioji Laisvės partija, tuo sudarydama sąlygas valdyti kraštą. Tačiau šią santarvę su dešimtiesiais kritiko kairysis socialistų sparnas, nes Laisvės partijoje yra visa eilė buvusių nacių partijos narių. Jos politinė programa skirta patraukti buvusius nacių.

Socialdemokratai laimėjo Bremene

BONA. — Vakarų Vokietijos valdančioji socialdemokratių partija labai patenkinta sekmadienio balsavimo Bremeno mieste ir provincijoje rezultatais. Kanclerio Brandto partija gavo 55.3% visų balsų ir laimėjo 59 vietas 100 vietų savivaldybės parlamente. Socialdemokratai laimėjo 9 naujas vietas, palyginus su 1967 m. rinkimais.

Bremeno meras Hans Koschick pareiškė, kad balsavimo rezultatus reikia vertinti, kaip gyventojų pritarimo pareiškimą kanclerio Brandto rytų politikai. Bremeno provincijoje yra ir uostas Bremerhaven, kartu jie sudaro mažiausią V. Vokietijos provinciją su 556,000 balsavimu teisę turinčių gyventojų. Iš jų rinkimuose dalyvavo 78%.

Krikščionių demokratų partija laimėjo 34 vietas, dviem daugiau už 1967 m. rinkimus.

Prašo paremti ekonominį planą

WASHINGTONAS. — New Yorko senatorius Jacob Javits, senato Darbo komiteto narys, apeliavo į darbo unių vadus prašydamas paremti prezidento Nixono ekonominį planą. Jis ragino unių vadus įeiti, kaip prezidento numatyta, į naujai steigiamą Algų priežiūros tarybą kartu su biznio ir visuomenės atstovais.

Darbo unių vadai dar svarsto prezidento pasiūlymus. Jiene sutinka, kad Algų tarybos nutarimus kontroliuotų ir turėtų teisę išduoti sekretorius John Connolly.

Sen. Javits pasiuntė telegramas AFL-CIO prezidentui Meany, automobilių unių prezidentui Woodcock ir Tymsteriui prezidentui Fitzsimmons. Senatorių prašo unių kooperuoti su vyriausybe, ieškančia infliacijos sustabdymo.

Sprogo mokyklos šildymo katilas

MARIETTA. — Šiame Ohio miestelyje vėl įvyko skaudi nelaimė. Sekmadieninėje mokykloje netikėtai sprogo garinis šildymo katilas. Sprogimas sugriovė antro aukšto lubas, virš kurių buvo pamokos. Keturi jaunuoliai buvo užmušti, dar 14 sužeista. Žuvo ir sekmadieninės mokyklos mokytojas, 30 metų.

Perna sausio mėn. tame pačiame Marietta miestelyje užsidegė senelių namai, kuriuose gaisre žuvo 31 asmuo.

Rinkimai vyko geroje ekonominėje padėtyje. Austrijoje mažai bedarbių, o pakėlus austrų valiutos vertę, pramonė ir prekyba žydi, kainos kyla mažesniais tempais, negu kitose valstybėse.

Ekonominė padėtis padėjo socialistams patraukti rinkėjus į savo pusę. Jie laimėjo 93 vietas parlamente, kur atstovų skaičius siekia 183. Opozicijos partija gavo 80 vietų, o socialistų koalicijos partneriai — Laisvės partija gavo 10 vietų. Komunistų partija surinko 1.36% visų balsų ir savo atstovų parlamente neturės.

Liaudies partijos vadas priekšino pralaimėjus rinkimus socialistams. Dar neaišku, ar kancleris bandys sudaryti vyriausybę vien iš socialistų partijos narių, ar jis vėl eis į koaliciją su Laisvės partija.

Palaiko dviejų Kinijų formulę

WASHINGTONAS. — Valsybės sekretorius Rogers televizijos programoje "Face the Nation", pareiškė optimizmą, kad Amerikos siūloma dviejų Kinijų rezoliucija Jungtinės Tautos bus priimta. Jungtinės Tautos būtų suduotas didelis smūgis, jei jos išmestų iš narių tarp valstybės, kuri tiek metų buvo gera narė ir kuri valdo 14 milijonų gyventojų — Tautinė Kinija.

Atsakydamas į korespondentų klausimą, Rogers pareiškė, kad jis neturi noro tapti Aukščiausiojo Teismo nariu.

Kalbėdamas apie Tautinės Kinijos išmetimą, Rogers nurodė, kad valstybės, prieš kurias praėjusioje Jungtinės Tautos 68-iesios akcijos, galėtų skusti tas akcijas, jei prie jų priėmimo buvo prisidėjusi ir Tautinė Kinija.

Egipto prezidentas išvyko į Maskvą

KAIRAS. — Egipto prezidentas Sadatas išvyko į Maskvą, tačiau jis pirma sustojo Persijos įlankos valstybėje Kuvaite, kur tarėsi su šeiku Sanah As Salam As Sabah. Čia buvo aptarti konflikto su Izraeliu klausimai ir Persijos įlankos ateitis. Iš Kuwaito prezidentas Sadatas vyks į Iraną, pas šachą Reza Pahlavi. Jam irgi rūpi Persijos įlankos ateitis, kai iš čia pasitrauks britų daliniai.

Po trumpo sustojimo Irane, Egipto prezidentas skrenda į Maskvą.

♦ Illinois gubernatorius Ogilvie pasiūlė savo sveikatos draudimo planą, kuris pigiau kainuotų ir duotų geresnį patarnavimą.

TVIRTA SVEIKATA - PASTOVI LAIMĖ

Kūno, proto ir jausmų darnos pagrindai

Naujausio mokslo žinių populiarus perteikimas

JONAS ADOMAVICIUS, M. D.

Galime apsisaugoti nuo perankstybos širdies ligos

Savus dvasinius pajėgumus įjunkime kovai su perankstyba skleroze — kiekvienas džiaugsimės. Gyvenimiška tiesa

Išvengimas per didelės sklerozės ir dėl jos atsirandančios širdies atakos yra geriausias savos sveikatos tvarkymas. Kaip galima išvengti širdies atakos tiek senesniui, tiek dar, palyginti, jaunam — dažnas dabar rūpinasi, o kartais ir gydytojo paklausia. Švieskime šioje srityje iš tikro medicinos šaltinio ir renkime savas asmenybes tikrų žinių pasisavinimui ir jų savame gyvenime vykdymui.

Trejosios kilmės svarbiausios širdies ligos

Per paskutinius dešimtmečius labai greitai pagausėjo medicininės žinios apie širdies ligas, jų priežastis, širdies ligų sukėlėjus ir apie širdies ligų gydymą bei nuo jų apsisaugojimą. Įdomu, žinoti, kiek tos žinios pasitarnavo žmonėms jų širdžių ligotumė ir nuo širdies negalų mirtingumo sumažėjime. Reikia mums žinoti, ar iš tikrųjų mums reikia saugotis nuo širdies ligos. Jei taip, tai ar galime mes tu širdies ligų išvengti. Svarbiausios yra trejosios širdies negėrovės. 1. Prigimtos. 2. Dėl užkrečiamų ligų atsiradusios. 3. Širdies raumenį ardančiosios — degeneracinės.

Kai kurios prigimtos širdies ligos (congenital heart disease) gali būti paveldėtos (hereditary). Kitos rūšies prigimtos širdies ligos atsiranda dėl virusi-

nės infekcijos motinai esant sunkumoje. Tada dar negimusio vaiko širdis sužalojama. Gydytojai čia nedaug ką gali padėti. Pataria motinoms vengti susibūrimų esant sunkumoje, tada rečiau susirgti bus galima virusine infekcija. Dabar jau skiepai bus pagaminti nuo minėtos labai pavojingos virusinės infekcijos. Mėginama tartis su jaunais tėvais, jų kraujas tiriamas, ar jie neturi paveldimų ligų, galinčių sužaloti jų būsimą vaiką širdį: tai vadinamasis žmogaus gyvybės pradų tyrimas, genetic counseling. Kiti mėgina nutraukti nešumą toms motinoms, kurios suserga vokiškom blusinėm (rubella) būdamos nėsenai pastojusios — iki trijų mėnesių jų nešumo. Tai pats pavojingiausias laikas sužalojimo galimūmui — toks pradėtas ligotumė ir nuo širdies negalų mirtingumo sumažėjime. Reikia mums žinoti, ar iš tikrųjų mums reikia saugotis nuo širdies ligos. Jei taip, tai ar galime mes tu širdies ligų išvengti. Svarbiausios yra trejosios širdies negėrovės. 1. Prigimtos. 2. Dėl užkrečiamų ligų atsiradusios. 3. Širdies raumenį ardančiosios — degeneracinės.

Kai kurios prigimtos širdies ligos (congenital heart disease) gali būti paveldėtos (hereditary). Kitos rūšies prigimtos širdies ligos atsiranda dėl virusi-

Daug metų atgal menininkė Rose O'Neill pagarsėjo savo lėlėmis, kurios buvo vadinamos "Kewpies". Kairėje sena dailininkės fotografija su lėle. Dešinėje — dabar vėl gaminamos panašios lėlės galva, dažoma jau suspausto oro pagalba.

stotis galėtumėme įrengti. Mes negydome žmogaus jausmų — jo asmenybės, o tik dejuodami dėl kriminalo vis storesnes spynas ant savų durų dedame. Juk tai bergždžias darbas: vyras su vienuoliu vaikų, pats džiovininkas būdamas, iš pašalpos gyvenimas gali tiek kriminalistų užauginti, kad mūsų jokios spynos jų antplūdžio neatlaikys. Jo vaikams nuo 21 iki 2 metų, o tėvui dar tik 44. Tai masinė gamyba širdies ligų per dvasinį pajimą. O jo — to svarbiausio dalyko mus netolimoj ateityje pražūdydiančio niekas tikrai nesima tvarkyti. Priešingai: vaikams TV programose rodomos greitai judančios blogybės, viską daužančios, griaušančios, šaudančios.

Užkrečiamos ligos — antras širdies ligų šaltinis

Antra širdies ligų rūšis yra dėl užkrečiamų ligų atsiradusios (infectious heart disease). Geriausias šių uždegiminių širdies ligų išvengimo būdas yra pralaimėjimas infekcinėms bei užkrečiamoms ligoms. Duokim tokio sifilio modernus gydymas ankstyboje tos ligos stadijoje beveik visiskai panaikina sifilinės kilmės širdies ligas pas naujagimius iš sifilio sirgusių, bet anksti ir gerai gydytų nuo sifilio tėvų. Taip pat ir šanarių reumatizmas kartu su dėl jo atsirandančiomis širdies ligomis dabar jau mažai. Tai pasekmė gero gydymo sulfa vaistais ir antibiotikais, svarbiausia penicilinu. Bacilos vadinamos streptokokais sukelia gerklės uždegimus — tada dėl tokių infekcijų atsiranda reumatizmas, o su juo įkandini atlenka ir reumatine širdies vožtuvų liga.

Trys didieji blogiai tiesiai kelia širdies ligai

Yra trys didieji blogiai skatinant širdies ligas: 1. Neturtas. 2. Susigrūdymas. 3. Sveikatos dėsnio nesilaikymas, menka higiena. Reumatizmu sirgti yra didesnė galimybė visokiems skrudžiams — šykštuoliams, sau daržovių — vaisių nevalijantiems pasigaminti. Mieste ta liga yra dažnesnis niekadėjas, negu kaimo. Taip pat gausiose šeimose šanarių reumatizmas dažniau pasitaiko, negu mažose. Blogi butai ir, kaip minėta, blogas maistas skatina širdies ligų išsivys-

tymą per dažnesnį šanarių uždegimų susigrūdymą.

Sumažėjimas Vakarų Europoje ir šiame krašte susigrūdimo šanarių reumatizmo ir tuo pačiu sumažėjimas jo sukeltų širdies ligų laikoma paseka geresnio gyvenimo, mažesnio susigrūdimo švaresnio pieno — o ne vien antibiotikinių vaistų naudojimo. Iš-eina, kad žmogaus gyvenimo pagerinimas apsaugo mus nuo šanarių reumatizmo ir tuo pačiu nuo jo sukeltų, ypač pas vaikus širdies ligų. Vadinasi, socialinis gėris, o ne vien medicina, pagerina žmogaus gyvenimą.

Trečioji širdies ligų rūšis: spaudimo ir sklerozės pasėkos

Yra dar ir trečioji širdies ligų rūšis, tai pakelto kraujospūdžio sukeltos ir dėl sklerozės apturėtos širdies ligos (degenerative heart disease). Šios nuo širdies kraujagyslių sklerozės apturėtos širdies ligos gausėja. Susigrūdimo ir mirimų nuo širdies gyslių sklerozės, ypač jaunų vyrų skaičius nuolat auga visuose kraštuose. Ne kitaip yra ir šiame krašte. Dėl širdies kraujagyslių sklerozės atsiradusi širdies negerovė čia vadinama "ischemic heart disease". Ji pasiekė epidemijos dydžio visuose vakariniuose kraštuose. Susekta, kad kai kurie veiksniai skatina arteriosklerotinį širdies kraujagyslių susigrūdimą. Tie veiksniai vadinami širdies susigrūdimo galimą didinančiais veiksniais — "risk factors". Vienas tu veiksnų yra per didelis kraujo riebumas. Kraujo per didelis suriebumas yra tikras ženklas, kad tam žmogui gresia širdies ataka kada nors ateityje. Net 5-7 kartus dažniau širdies atakas gauna turintieji riebių kraują, palyginus su liesaus kraujo savininkų atakomis. Buvo ištirti širdies atakas turėjusieji po trijų mėnesių po atakos — ir pasirodė, kad jų kraujo riebumas yra daug didesnis negu šiaip žmonių — be širdies atakos gyvenančiųjų. Gydytojai Dayton ir Pearce darė tyrimus su žmonėmis, duodanti jiems liesą maistą per septynis metus. Jie susekė, kad specialiai — liesa dieta teigiamai įtakoja širdį — mažina širdies kraujagyslių sklerozę.

Išvada. Kol dar laikas — nebūkim paiki. Ne laikas bus tvarkytis, kai jau, tarsi žuvis imsimė žiopčioti dvasios neatgaudami. Ryžkimės dabar tvarkytis su širdies atakoms mums priartinančiais niekadėjais: pakeltu kraujospūdžiu, perriebiu krauju ir per dideliu svoriu. Apie kitus kenkėjus mūsų širdžiai — sekantį kartą.

Pasiskaityti. Aldo A. Luisada, M. D.: Heart, The Williams and Wilkins Co.

STENKIMES TEISINGU ATSAKYMU PASINAUDOTI

Burnai skalauti vaistais — bevertis niekas

Klausimas. Malonėkit, Gerb. Daktare, išsprendi mudviejų su vyru ginčą. Jis niekina mano vaistus burnai dezinfekuoti skritus ir gydytojo prirašytus. Aš tuos vaistus garbinu, be jų gyventi negaliu, o jis pataria man

mesti niekus darius. Katras iš mūsų teisus.

Atsakymas. Niekas ant šios žemės negali burnos dezinfekuoti. Liaukis ir Tamsta taip mėginus. Chicago universiteto odontologijos skyriaus profesorius tvirtinimu, visi burnai skalauti taip plačiai vartojami ir gydytojų prirašomi skysčiai yra bevertis darbas — vien pinigų metymas. Kartą per dieną valykite dantis. To už teks.

Prisiminė gaisrą

Čikaga paminėjo savo Didįjį gaisrą, kuris įvyko prieš 100 metų. Šeštadienį miesto centre įvyko paradas, kuriame dalyvavo ir grupė lietuvių. Vakare prie 1000 E. Ohio įvyko fajer-verkų spektaklis.

Miesto taryboje ugniagesių sąjunga įteikė merui Daley skydą, kuriame pagerbiami

visi Čikagos ugniagesiai, žuvę kovodami su ugnimi. Meras Daley pasakė kalbą, kurioje pasmerkė Čikagoje esančius negyvenamus, tačiau nenugriaujamus namus, apleistus pastatus, kurie pavojingai ten žaidžiantiems vaikams ir kaimynams. Tuose namuose prisilaito ko valkatos ir žiurkės. Meras reikalavo įstatymų, kurie vers tų savininkus tuščius namus nugriauti arba juos taisyti.

Šeštadienį laikinoje pašto įstaigoje, įsteigtoje toje vietoje, kur ponios O'Leary's karvė paspyrė žibalinę liktarną ir tuo pradėjo Didįjį Čikagos gaisrą, buvo parduvinėjami pašto ženklai, primenantį Čikagos gaisrą, įvykusį prieš 100 metų.

SKAITYK PATS IR PARAGINĄ KITUS SKAITYTI NAUJIEŅAS

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia azdynui išskleisti mažutį, deimantų spindulį žiedą, apkauso medžių sakus arginiais, kaip kontetėmis ir pamazų įveda į gamtos vaizdą ir garsų stebuklus. Dramatiškai oesikeičiančiuose gamtos scenovaižuose svaioja, juokauja ir verkia poetai, pajėgami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

- Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:
1. J. Augustaitis - Vaičiūnienė, ZVAIGZD=TOŠ NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina \$1.—
 2. Jurgis Baltrušaitis, ZEMES PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kiseimnio formato, 137 psl. \$2.00.
 3. Butkų Juze, EILERASČIAI IR RASTAI. 155 psl. \$1.50.
 4. Vincas Jonikas, LYDEJAU VIESNIA VETROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina \$3.00.
 5. Kleopas Jurgelionis, GLŪDĖ - LIŪDĖ. Lyrikos eilės, 105 psl. \$2.00.
 6. Antanas Kairys, AUKSINE SEJA. Eilėraščių, 86 psl. \$2.00.
 7. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROZIŲ SVENTE. Eiliuota pasakojimai apie 3 išvengtąs lietuvautes senoves laikais; su autoriaus iliustracijomis. \$3.00.
 8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranauko "Anykščių šilelis", vertimas, 42 psl. \$2.00.
 9. Balyš Rukša, UGNIES PARDAVEJAS. Eilės, 95 psl. \$1.00.
 10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl. \$3.00.
 11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURE, 3-ji lyrikos knyga, 152 psl. \$2.50.
 12. Petras Sagatas, SAULELIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuota kurnėliai, 92 psl. \$1.00.
 13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. \$1.00.
 14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IR SMELIS. Eilės, 70 psl. \$1.00.
 15. Elena Tumienė, KARALIAI IR SVENTIEJAI. Eilėraščiai, 80 psl. \$2.50.
 16. Alfonsas Tyruolis, METU VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. \$3.00.
 17. Jonas Valaitis, SENOVES LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. \$1.00.
 18. Adomas Jasas, BŪK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. \$3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti Naujienų pašteigė arba užsakyti paštu, pridėdami čekį ar piniginį orderį.

NAUJIEŅAS

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

easy rider

SONY PORTABLE TV

Everything about SONY's TV-940... from its 8" non-glare screen (measured diagonally), to the earphone for private listening... says "take me along." And you can take it along to the beach or park with the optional rechargeable battery pack. It

rides and plays easily on the highway, byway, or waterway with the optional auto-boat battery cord. Or, simply plug it in to any AC outlet in the home. All solid-state circuitry, and attractive black cabinet with chrome trim.

SONY

GLASER'S FURNITURE & APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

Tel.: PR 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ SVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

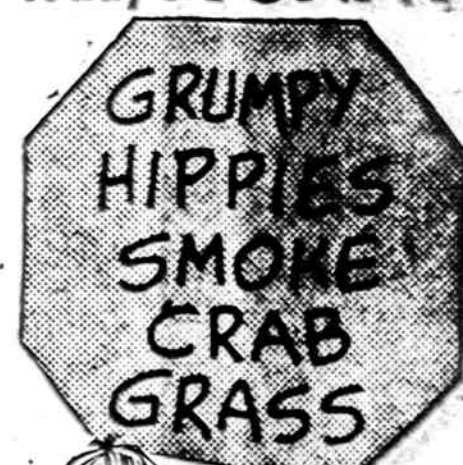
Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIEŅAS

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

today's FUNNY

There is a cartoon by Mike Kunkin, Mich. © 1971 by MCA, Inc. Today's FUNNY will pay \$1.00 for each original "funny" sent. Send yours to: Today's FUNNY, 1200 West Third St., Cleveland, Ohio 44115.

How a minus on your paycheck can be a plus in your future.

Sound confusing? It isn't, really. When you join the Payroll Savings Plan where you work, an amount you designate will be set aside automatically from each paycheck. That's the "minus."

That amount will then be invested in U.S. Savings Bonds. That's where the "plus" comes in. Because you're automatically saving for your future, with one of the safest investments there are: U.S. Savings Bonds.

And, by deducting a little at a time from each paycheck, you don't feel the pinch financially. Before you know it, you'll have quite a tidy sum tucked away.

And now there's a bonus interest rate on all U.S. Savings Bonds—for E Bonds, 5½% when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). That extra ½%, payable as a bonus at maturity, applies to all Bonds issued since June 1, 1970... with a comparable improvement for all older Bonds.

Put a little "plus" in your future. Join the Payroll Savings Plan.

Bonds are safe. U.S. Govt. backs them, and they're insured by the FDIC. They can be cashed at your bank. They may be redeemed at any time. And always remember: Bonds are a good way to save.

Take stock in America. Now Bonds pay a bonus at maturity.

The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is printed as a public service in cooperation with The Department of the Treasury and The Advertising Council.

NAUJIEŅAS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

SANTAROS - ŠVIESOS DIENOS ASTUONIOLIKTĄJĄ KARTĄ

Mėnuo praėjo, o spaudoje nei amt. Laikraščiai pilni aprašymų apie LB — spaudos-radio dienų toje pačioje Tabor Farmoje, to paties šaunaus vyro Valdo Adamkaus globoje. Santaros-šviesos Federacijos bičiuliai ten buvo susirinkę dešimčia dienų anksčiau. Gaila, kad suvažiavimo vadovai nepasirūpino, jog bent abu dienraščiai apie įvykį pasnėktų. Įvykis gi buvo tikrai neeilinis, o tikras miniatūrinis kultūros kongresėlis. Po kraustymo iš vieno namų į kitus, dar vis dėžėmis apsiustatę, noriu bent jau svarbiausius suvažiavimo momentus paminėti. Rašau visus popierėlius ir programos lapelius išsarges arba taip giliai į dės sukišęs, jog nėra ir nebus vilties jų šiais metais surasti. Prieš akis tik kalendaris ir suvažiavimo rengėjų skelbimo iškarpas. O galvoje ir širdyje — per mėnesį jau gerokai apdilelė vaidalai...

Suvažiavimas, ar studijų dienos (vadinkime kaip kas norim), oficialiai prasidėjo rugsėjo 8, o baigėsi — rugsėjo 12. Nuvažiavau ten rugsėjo 10, penktadienį, vidury dienos. Tą rytą jau buvo kalbėjęs dr. Vytautas Kavolis. Nebespėliosis, nei apie ką jis šnekėjo, nei kokios diskusijos po jo paskaitos išsivystė.

Po pietų klausėmės Augustino Idzelio. Jis kalbėjo apie pavergtos Lietuvos supramoninimą, apie supramoninimo pasė-

kas, apie visus pliusus ir minusus. Labai dar jaunas, tikrai puskapio metų neperžengęs, vidutinio ūgio, tamsiaplaukis, akiniotas vyras, turįs magistro laipsnį ir dėstąs (taip man kaimynas į ausį pašnabzdėjo) kažkuriame universitete, reikala aiškino labai kruopščiai. Okupantų sukurtoje pramonėje jis todėl ir diskusijos buvo labai gyvos, aistringos, nes daug klausovų ėmė nurodinėti aiškūs minusus.

Po Idzelio už to paties stalo sėdosi dr. Rimvydas Šilbajoris. Jis kalbėjo apie Juditos Vaičiūnaitės kūrybą, berods, apie tos poetės kūrybinę šviesą ir formą. Kalbėjo nušvitusiu veidu, ekstazės pagautas, tikėdamas kiekvienu savo žodžiu apie ją. Klausytojai, beklaušydama, patį savo eilėraščių būtytį pamačiusi daug daugiau, negu kurdama žinojo...

Tą vakarą išgirdome Aldoną Stempužienę. Ne geriausią lietuvių išievojų Jėzoso kalbą. Ji nedidavo. Ji... kalbėjo. Ji buvo pasiruošusi pademonstruoti lietuviškas liaudies dainas pačių liaudies solistų balsais. Padariusi įžangą, ji atsuko magnetofoną ir apie 40 minučių klausėmės dainų ir raudas, įdauotas aukštųjų bei žemųjų, vyrų bei moterų, daugiausia rėjų. Publikoje čia veidai nuaustėsi, čia švytėjo šypsenomis, čia visa auditorija pratrūkdavo skardžiu juoku. Turįs tas visas dainas nusirašęs į savo juostelę ir jau kartą pergrojau savo šeimai.

A. Stempužienės publika nebesutūpė į administracinį Tabor Farmos pastatą, kur, viename kambaryje, anksčiau minėti pasikaitininkai maždaug pusšimčiui žmonių buvo kalbėję. Pradedant A. Stempužienės liaudies dainų demonstravimu, visam laikui, iki suvažiavimo uždarymo, persikraustėme į pačią kultūringiausią lietuvių daržinę pa-saulyje. Kas toje Bačiūno, dabar Adamkaus "barnėje" kada-

A. COOPER-SKUPAS

John Fabion portretas

tikas-kūrėjas, o ne kritikas — teisėjas. Galvojau sau, jog Judita Vaičiūnaitė, jo beklaušydama, patį savo eilėraščių būtytį pamačiusi daug daugiau, negu kurdama žinojo...

Tą vakarą išgirdome Aldoną Stempužienę. Ne geriausią lietuvių išievojų Jėzoso kalbą. Ji nedidavo. Ji... kalbėjo. Ji buvo pasiruošusi pademonstruoti lietuviškas liaudies dainas pačių liaudies solistų balsais. Padariusi įžangą, ji atsuko magnetofoną ir apie 40 minučių klausėmės dainų ir raudas, įdauotas aukštųjų bei žemųjų, vyrų bei moterų, daugiausia rėjų. Publikoje čia veidai nuaustėsi, čia švytėjo šypsenomis, čia visa auditorija pratrūkdavo skardžiu juoku. Turįs tas visas dainas nusirašęs į savo juostelę ir jau kartą pergrojau savo šeimai.

A. Stempužienės publika nebesutūpė į administracinį Tabor Farmos pastatą, kur, viename kambaryje, anksčiau minėti pasikaitininkai maždaug pusšimčiui žmonių buvo kalbėję. Pradedant A. Stempužienės liaudies dainų demonstravimu, visam laikui, iki suvažiavimo uždarymo, persikraustėme į pačią kultūringiausią lietuvių daržinę pa-saulyje. Kas toje Bačiūno, dabar Adamkaus "barnėje" kada-

buvo, tas žino, apie ką kalbu. Nuo A. Stempužienės, iki suvažiavimo pabaigos, kiekvienos kultūrinės arba meninės programos metu daržinėje vis buvo tarp šimto ir pusantro žmonių.

Dr. Delija Valiukėnaitė — pirmoji šeštadienio, rugsėjo 11-sios, paskaitininkė. Su šia labai lietuviška, švelnią, taisyklingą veido bruožų, kaštoninių ar gintaro spalvos, nebeapamenu, plaukų, daugiau negu vidutinio ūgio, labai kultivuota mergelė susipažinau penktadienį. Profesorius dr. L. S. susipažinimo metu paraiškino, jog "čia yra Panėlės, riki viską žino apie Shakespeare'ą". O aš Shakespeare'ą pamėgau prieš keletą metų, Stratfordo Festivalius belankydamas. Pamėgau, taip, bet mano žinojimas apie jį vis tebėra netoli nulinio. Todėl per paskaitą užėjau labai geras pozicijas, kad nė vienas žodis nedingytų.

D. Valiukėnaitė, bene pereitą pavasarį apgynusi disertaciją (tema: Shakespeare'o kūrybos vertimai į lietuvių kalbą), gavusi filologijos daktaro laipsnį, profesorijanti (atsiprašau, nebežinau kurioje) kolegijoje, kalbėjo netoli valandos. Vakar matytą beveik šešiolikmetę, prieš pusantro šimto auditoriją išėjusi tuojau transformavosi į neabejotiną profesorę. Balsas skardus, gilus, aiškus, labai tikras. Lietuviškas tarimas — pasigėrėtinas. Nors diduma laiko skaitė ("nepasirašiusi nepasitikiu savo lietuvių kalbos žodynu", ar panašiai), bet žinojo kaip skaityti, kad publika negaudytų varnų. Dėvė draugų ir gretino jas su tomis pačiomis vertėjų ištraukomis. Taiklomis, lengvai ironiškomis pastabomis, ne kartą publika prajuokino. Kai prelegentė baigė, plojimai tęsėsi gal pora minučių. Paskui apie jos paskaitą buvo kalbama, iki suvažiavimo baigės. Suvažiavimo rengėjai, man pasakojo, ją surado visiškai atsitiktinai, nes praaištyje ji S.-Š. suvažiavimuose nėra buvusi. Surado tikrą lietuvišką mokslo žvaigždę, sugebėjusią net šekspyrologijoje lietuvių vardą įgarsinti.

Dr. Benediktas Mačiuka, Connecticut'o valstybinio universiteto profesorius, sovietų istorijos ekspertas, kalbėjo apie Lietuvos sovietizaciją. Nepaprastai puikus ir profesoriškas kalbėtojas, kone valandą aplink pulką šokęs išraiškos šokį, darydamas žingsnius ir priekį, atgal ir į vieną šoną (kitame šone buvo scenos pakilimas), savo žodžius rėmęs kaire ir abiem rankom, dargės reveransus pultui, kad nuo

skriptu nenukryptų. Antra pavergtos tėvyinės klausimu paskaita (pirmoji — Idzelio, kaip matėte), dar kelius kartus optimistiskė už pirmąją. Susidomėjimas ir čia nepaprastas. Tik jam baigus ne tiek polemiką klausytojai vedė, kiek prelegentą pagardiai klausinėjo.

Jaunas estas, profesorius ir poetas, Mirdi Valdemai buvo paskutinis šeštadienio kalbėtojas-paskaitininkas. Jis publiką supažindino su estų literatūra. Aukštas, lieknas, blondinas, ilgais, kaip mergaitės, plaukais, buvo pilnas energijos, pilnas humoro. Nors jau gerokai išvarginta, publika klausė jo labai atidžiai. Ypatinai, regis, garbiai jo žodžius priėmė dailioji lytis, nes tikrai joms buvo ne tik ko paklausyti, bet ir į ką žiūrėti. Tą patį vakarą jis ir vėl pasirodys, tad paliksiu jį minutėlei.

Literatūros vakaras man ilgam atmintį pasiliks. Dienraščiai pilni skelbimų, jog bus Cikagoje Antano Skėmos Ataraxios ir Kosto Ostrausko Lozorius premjera. Ha! Premjera jau buvo. Ir tai pačiu tinkamiausiu laiku, pačioje tinkamiausioje vietoje: 1971 metų rugsėjo 11 dieną, Tabor Farmos daržinėje. Jei skaitytojas primiršęs, paaiškinu: 1961 metų rugsėjo 11 dieną Antanas Skėma žuvo Niujorko greitkelyje, iš Tabor Farmos vykusio aštuntojo Santaros-šviesos suvažiavimo namoliai grįždamas. Niekas taip gražiai nepagerbė velionio Antano Skėmos, kaip Dalia Juknevičiūtė, dešimties metų suakčiai pastatydamą dar niekur nevaidintą Ataraxiją. Įdomi režisūra, geri aktoriai Antano Skėmos talentą parodė viesame grožyje. Apie tai, žinau, gal po premjeros Cikagoje, parašys teatro žinovas, kurio pavarde kiek vėliau atskleisiu.

Nepaprastai įdomus buvo ir Lozorius, čia pat, pirmoje eilėje, pačiam Kostui Ostrauskui vaidinimui sekant. Si trumpa, mano manymu makabriška šedevriuką režisavo Arnoldas Giedraitis. Abiejuose veikaluose aktorių sąstatas toks pat, kaip matome reklamose Cikagos pastatymų ruošiantis.

Vaidinimai man labiau į akį įkrito, tad apie juos pirma pasakiau. Betgi literatūros vakaras paskaitų literatūros skaitymu. Kokia tvarka poetai ir beletris-

ta! buvo šaukiami, jau nebegaliu tiksliai atkurti. Tik atsimenu, jog Vitalija Bogutaitė savo poetiją skaitė pirmoji, o Austė Petimistiskė — paskutinioji. Abi, kaip kartais, detroitietės, tai ir jų išėjimo tvarką žinau. Ką jos skaitė? Vargė, vargė, po mėnesio, kas beliko galvoje? Pamenu, kad Vitalija dėkojo visiems, minėdama net ugniagesį ir policininką, "už viską ir už nieką". O Austė, pamenu, skaitė apie storą angelą be marškinų, apie žaliais dobilais apaugusią krūtinę, apie lubas ir grindis.

Eglės Juodvalkytės eilės — ištisa erotika. Autorė, matoma, buvo tiek pati sujaudinta, kad nestojo prie pulto, bet skaitė atsėdusi ant žemos scenelės.

Kostas Ostrauskas — naują scenos veiklą, su paaiškinimais. Apie studentus, kareivius, meilę.

Rimo Vėžio proza apie donžua-

na, mergom davusį žvėrių vardus ir visiškam meilės bankrote nuejusį dirbti į žvėryną. Jo žodis, kaip ir visada, sarkastiškas, tikrai neorganamentuotas, labai tinkas jaunos publikos skoniui.

Mirdi Volgemai užtruko ilgiausiai, gal 20, gal ir 30 minučių. Jis skaitė savo komediją apie Prinčą ir Pelėnę. Daug apie seksą, daug irgi "neornamentuotų" dialogų. Svarbiausia — koks nepaprastai puikus skaitymas! Poetas — profesorius čia pasireiškė ir kaip pirmaeilis aktorius, kiekvieną savo komedijos veikėją interpretuodamas tiesiog preciziškai. Publika buvo prijuokinėta, prilinksminta.

Kai programa vidurnaktį ar po vidurnakčio baigėsi, tai dar keletą valandų ėjome iš namelio į namelį vieni kitus vizituodami, atsisveikindami, kitur į dalies užtrukdami. Užsukę į Dainelę Juknevičiūtės apsimen-

(Nukelta į 5 psl.)

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gintinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Liudas Dovydenas, MES VALDYSIM PASAULI. Atsiminimai ir intymūs duomenys apie bolševikmetį Lietuvoje dviejuose tomuose. Kainuoja po 4 dol. tomas. Juose yra 517 psl.

Jurgis Gliuda, SIMAS. Platus literatūrinis aprašymas apie Simo Kudirkos pabėgimą ir jo išdavimą rusams. Tragedija įvyko bendradarbiautojų ir tūto statytojų su sovietais susikurtų mitų miglose apie besikeičiantį komunizmą. 158 psl., kaina 3 dol.

Jurgis Gliuda, AGONIJĄ. Romanas, 408 psl., kaina 5 dol. Aprašoma Lietuvos vyriausybės kapituliacija prieš bolševikus ir jos narių elgesys tragikose dienose.

Stefanija Rūkienė, GRIZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai, parašyti ramiu, klasiku stiliumi apie sunkią pavergtą lietuvių dalį. Aprašoma būdas ir stilius prilygęs geriausios garšiosios rašytojos Pearl Buck kūriniams. 526 psl., kietais viršeliais, kainuoja 6 dol.

Juozas Kapačinskis, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie džiūnų Lietuvą, bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose, Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais, kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs neįtikėtinai komunizmo klaidingumas pavergtas tautos ir asmenis. 270 psl., \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPODŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTOJ LIETUVOJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaidžius aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl., \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, ILIUSTRAUOJU KILIMU Į VILNIU. Kelionės į Lietuvą įspūdžiai. Iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastabumų neapgauna turistų ir agitropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KRĖVĖ SAVO LAISVUOSE 1944-54 m. 49 psl., \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpestiai apie išėjusius kultūrinį gyvenimą. Skurdi tremtis ji nepalenkė bendradarbiavimu.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juokingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS. 52 psl., \$1.00.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIESE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608 atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštą ir pridant čekį ar piniginę perlaidą.

Nuo
1914 metų

Midland Savings aptar naują taupymo ir namų paskolų reikalus visos mūsų apylinkės. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norėtume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000

Frank Zogers, President

MIDLAND SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
4048 ILLINOIS AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
PHONE: 254-4478

5%

Passbook Savings
All accounts compounded daily — paid quarterly

6%

2 Years Savings Certificate
(Minimum \$5,000)

Chicago Savings
and Loan Association

6% PER ANNUM
OF \$5000 OR MORE
ON CERTIFICATES
2 YEAR MATURITY

5 3/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000
ONE YEAR MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON CERTIFICATES
OF \$1000 OR MORE
6 MONTH MATURITY

5 1/4% PER ANNUM
ON 90 DAY NOTICE
Passbook Accounts
\$100.00 MINIMUM

5% PER ANNUM
ON ALL PASSBOOK
ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY.

Chicago Savings and Loan Assn.

Mrs. PHIL PAKEL, President

6245 So. WESTERN AVE.

TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P. M. to 8 P. M., Tues. 9 to 4, Thurs. & Fri. 9 to 6, Sat. 9 to 12:30

Raginkite savo apylinke
augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmia, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesių dieną, neša nuostabių nuomėnų pirmos.

6%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000, OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5%

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Apdrausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St.

Chicago, ILL. 60608

VIENTA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose klemas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-6100

SECOND - CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$7.00 per 3 months. In other USA localities \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per three months; Canada \$22.00 per year; other countries \$23.00 per year.	
15 cents per copy. 15 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestuose	
metams	\$22.00
pusei metų	\$12.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$7.00
vienam mėnesiui	\$3.00

NAUJIENŲ ofisas atdaras kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Domisi tautinėmis grupėmis

Didžiųjų Amerikos politinių partijų vadai iki šio meto nekreipdavo didesnio dėmesio į Amerikoje gyvenančias tautines grupes. Jų skaičius nebuvo toks didelis, į visuomeninį Amerikos gyvenimą jos neįsitraukdavo ir sprendžiamo vaidmens neįvaidindavo.

Demokratų partijos vadai pirmieji atkreipė šiek tiek dėmesio į Amerikoje gyvenančius kitataučius. Jie net buvo sudarę specialius komitetus, kurie pradėjo domėtis Amerikoje gyvenančiais lietuviais, lenkais, ukrainiečiais, armėnais, gruziniais ir kitų tautų kilmės Amerikos piliečiais. Dažniausiai šitas susidomėjimas kildavo prieš didžiuosius rinkimus.

Lietuviai demokratai buvo geriausiai organizuoti. Demokratų aukštoji vadovybė išklaudydavo lietuvių ir kreipdavo dėmesį į jų reikalavimus. Ilgus metus lietuvių demokratų partijos vadovybėje atstovavo pittsburgietis Povilas P. Dargis. Demokratų partijos vadovybė dar ir šiandien tariasi su Dargiu įvairiais Amerikos lietuvių ir net pačios pavergtos Lietuvos reikalais.

Iki 1968 metų respublikonai nekreipė jokio dėmesio į taip vadinamas etnines grupes. Kaip demokratų, taip respublikonų partijų vadovybėse esantieji airiai nustatydavo taisykles ir pagal jas būdavo vedama politinė kovą. Respublikonai, ilgus metus nepajėgę surinkti pakankamo balsų skaičiaus, 1968 metais rimčiau šį klausimą studijavo ir ryžosi kitataučius įtraukti į savo orbitą. To dabro emėsi dabartinis viceprezidentas Agnew ir Nixono patarėjas Klein. Jie suorganizavo ne angliškai kalbančių laikraščių konferenciją Los Angeles mieste, vykusiai išdėstė savo pažiūras įvairiais užsienio ir vidaus politikos klausimais ir pasidarė naujų draugų. Sunku būtų tiksliai pasakyti, kiek kitataučių balsai galėjo padėti respublikonams. Kitataučiai apskaičiavimų padaryti negali, o galingieji kitataučiams tų duomenų neduos. Bet tie balsai turėjo būti svarūs, jeigu respublikonų partijos vadovybė šį metą kreipia dar daugiau dėmesio į etnines grupes. Jeigu tas darbas būtų menkavertis, tai jie bereikalingai laiko neieškotų. Kiekvienas jų yra užimtas žmogus.

Praeitį sekmadienio vakarą Chicago primiestyje Illinois valstijos respublikonų suruoštas tautybių banketas rodo didelį susidomėjimą Amerikos etninėmis grupėmis. Banketan atvažiavo visą laiką nepaprastai užimtas Illinois gubernatorius Richard B. Ogilvie, respublikonų

UŽ TAUTĄ, KARALIŲ IR LAISVĘ...

(Po pokalbio su B. R. Pietkievičium, Crane Savings and Loan bendrovės prezidentu)

(Tęsinys)

Ši bendrovė daug pasitarnavo Brighton Parko ir kitų apylinkių lietuviams ne vien tik taupymo srityje. Duodamomis paskolomis ji padėjo įsigyti lietuviams nuosavus namus ne tik šioje apylinkėje, bet ir visoje Čikagoje. Jos patarnavimai taupytojams visada paslaugūs, rūpestingi ir praktiški.

Crane Savings and Loan bendrovė, vadovaujama prezidento B. R. Pietkievičiaus, daug yra prisidėjusi prie lietuvių tautinių kultūrinių užmojų įgyvendinimo. Remia spaudą, radiją, organizacijas, labdarą ne tik garsinimų pavidalu, bet ir aukomis pagal galimas, įstatymų numatytas sąmatas. Tos bendrovės taupytojų sąskaitos yra apdraustos kiekvieno iki 20.000 dolerių. Mokamj taupytojams aukšti dividendai. Duodamos dovanos tam tikromis progomis atdarantiems naujas sąskaitas ar padidinusiems senasias didesniais įnašais. Atliekama ir daug kitų patarnavimų, iškeičiant čekius ir kt. Bendrovė yra pasistaciūsi gražias ir skoningai įrengtas patalpas — nuosavus namus. Prie bendrovės yra taupytojų patogumui įrengta automobiliams pasistatyti erdvi aikštė.

BENDROVĖS VADOVYBĖ

Dabar šios Crane Savings and Loan Bendrovės vado-

partijos centro komiteto pirmininkas senatorius Robert Dole, JAV kongreso atstovas Edward J. Derwinski, respublikonų partijos tautinių grupių reikalus tvarkąs Clement Stone ir visa eilė aukštųjų pareigūnų. Šis klausimas respublikonams atrodo svarbus, jeigu jie Chicagon pasistūte geriausius savo kalbėtojus.

Džiugu, kad šiame Illinois tautybių konglomerate gražiai pasirodė lietuviškas jaunimas ir keli vyresnieji. Lietuviai respublikonai buvo geriau organizuoti negu lenkai, čekai, vokiečiai arba latviai. Vengrai su ukrainiečiais turėjo geresnius kalbėtojus, negu lietuviai, nors ir jų tartis ir akcentas nei kiek negeresni už mūsų. Lietuviai susirinkusiems priminė jūrininką Simą Kudirką, apdalino savo tautiečius lietuviškais ženkleliais, o pokalbiuose nevengė kelti nepriklausomybės netekusios Lietuvos vargų.

Lietuviai privalo domėtis visuomeniniu Amerikos gyvenimu. Jie turi įsitraukti į politinę kovą ir tapti jos dalyviais. Nėra reikalo bijoti lietuvių vardo. Kiekvieną dieną jie turi panaudoti pavergtos Lietuvos nelaimėms priminti. Juo daugiau įtakos lietuvių turės visuomeniniame Amerikos gyvenime, tuo jie bus naudingesni gimtinio krašto reikalams ginti.

vybę sudaro B. R. Pietkievičius — prezidentas; advokatas Eugenijus R. Pietkievičius — viceprezidentas bei sekretorius ir teisinis patarėjas, duodas patarimus taupytojams visais jų reikalais. Erwin J. Michaels viceprezidentas, dr. Charles Sven — išdinininkas; direktoriai: Victor Kelpsa, John Tomaszek, Walter Jagiela, Julius Kuzas ir dr. Edward Kuba.

Turi sukomplektavusi ir patyrusių tarnautojų kadra. Čia neseniai pradėjo dirbti pakviestas ir numatytas tos bendrovės reikalų vedėjas pareigoms Henrikas Malinauskas. Jis, kaip žinome, turi gerą teoretinį tam darbui pasiruošimą. Per eilę metų dirbdamas lietuvių ir kitų tautybių taupymo ir skolinto bendrovėse yra įsigijęs didelę šiam darbe praktiką ir nuosūdri pasitikėjimą taupytojų tarpe.

Jau eilę metų šioje bendrovėje eina svarbias ir atsakingas pareigas dainininkė "solistė" Ona Skeverytė. Ji, berods, yra gimusi Čikagoje ir dainos menui bei apskritai, lietuvių kultūrinėje srityje yra davusi nemenką įnašą. Ji buvo pagarsėjusi ir tarp amerikiečių, kai nuo 1943 iki 1946 metų su profesionaliu artistu dainininku trupe "Oklahoma" muzikinėje operetėje gastroliavo visuose J. A. Valstybių didžiuosiuose miestuose. Savo dainos rečitalius yra turėjusi ne tik Čikago-

je, bet ir Clevelande, Detroit, St. Louis bei kitur. Yra laimėjusi ir Chicago Tribune suruoštame muzikos dainų festivalyje pirmą vietą. Pirmyn choro statybose operose ir operetose taigiai atlikdavo pirmąsias solo partijas, sukurdamas kartu ir pusėtinai ryškius vaidmenis. Su Pirmyn choru buvo nvykusi gastroliuoti 1938 metais į Nepriklausomą Lietuvą.

TALLAT - KELPSA

Kita maloni ir nustebinanti staigmena buvo, kai čia sutikau šioje bendrovėje dirbantį Tada Tallat - Kelpą. Jis kaip tik yra kilęs iš gretimo Rieta vo valsčiaus — Laukuvos. Tai sena tos vietovės bajorų kilmės šeima, jau žinoma per kelis šimtmečius, turėjusi nestambų dvarą prie pat senųjų lietuvių dievų buveinės ir prie pat dar ir poeto Maironio apdaiuntuo Divyčio ežero kranto. Prisimintina, jog ši šeima niekad nebuvo pamiršusi žemaičių kalbos, kuri visada namuose buvo vartojama. Jie daug gera yra padarę ir šios apylinkės žemaičiams. Ir Tadas Tallat - Kelpsa buvo vienas iš šios apylinkės kultūrininkų. Vadovaudamas visą laiką šaulių būriui, jis buvo pastatęs Laukuvoje ir šaulių namus talkos būdu. Dirbo ir kitose kultūrinėse ir ekonominėse organizacijose, eidamas jų valdybose įvairias pareigas. Buvo keletą metų ir Laukuvos valsčiaus viršaičiu. Jo sūnus, vardu Vilnius, už pogrindžio veiklą bolševikmečiu buvo įkalintas ir juo jau karui prasidėjus, išsilaivinęs iš kaledimo dar tebesiaučiančio susisaudymo tarp rusų ir vokiečių metu.

Čia Amerikoje B. R. Pietkievičius sukūrė ir šeimą. Gražiai

išauklėjo, išmoksino savo sūnų, advokatą Eugenijų R. Pietkievičių, kuris kaip minėjau, šioje bendrovėje eina svarbias pareigas. Ir teisinės praktikos darbe advokatas Eugenijus R. Pietkievičius yra parodęs didelius savo sugebėjimus. Jam yra tekę vesti painingas ir komplikotas palikimo bylas net iki aukščiausio teismo instancijos ir laimėti tas bylas.

KITI PIETKIEVIČIAUS NUOPELNAI

Daug nuopelnų turi tos bendrovės prezidentas B. R. Pietkievičius ir kitose mūsų visuomenės organizacijose. Netrumpą laiką tarpą buvo ir Dariaus - Girėno posto komandierius. Jo pastangų ir sumanumo dėka buvo pastatyti ir Dariaus - Girėno posto namai. Jis statybos darbus net pradėjo, kada posto kasoje nebuvo pinigų ne statybos pradžiai. Namai buvę vistiek greitai tempu pastatyti, net neturėjus leidimo jų namų statybai. Tik paskui pats miestovas meras prašomas padėjo sutvarkyti teisinius reikalus. Įtų numų atidarymo iškilmes — krikštynas atsilankė penki tūkstančiai svečių. Su tokia masine minia nelengva buvo susitvarkyti. Jo vadovavimo metu Dariaus — Girėno postas išaugo į reikšmingą karių vėteranų lietuvių organizaciją, kuri jau ir be jų pastatytų namų turėjo grynais pinigais ir turtu apie du šimtus tūkstančių dolerių.

Dar daug kas būtų galima pasakyti apie Crane Savings and Loan bendrovės prezidentą B. R. Pietkievičių veiklą ir tos bendrovės naudingumą bei pasitarnavimą taupytojams. Bet ir tai, kas pasakyta, pakankamai pailiustruoja, ką tas

Meras nesirengia tapti respublikonu

Vienas korespondentas paklausė merą Daley ar jis negalvoja pakeisti partijos. Meras truputį sumišęs atsakė: "Aš niekad nekeičiau. Ar gali duoti man nors vieną priežastį, kodėl aš turėčiau keisti partijas?" Korespondentas pastebėjo, kad meras yra konservatorius ir męgstas prezidentą Nixoną.

Meras Daley atsakė nelaikąs sąvę konservatoriumi. "Jei pažiūrėsi į mano įstatymus, į miesto įstatymus, pamatysi, kad aš siekiu tų pačių dalykų, kurių siekia jauni žmonės: geresnių butų, progų iškilti, sveikimo, gero šeimos gyvenimo." Meras pridėjo: "Aš tik nematau, kad kas nors turi teisę versti vyriausybę jėga ar smurtu. Čia mes nesutariame su jaunimu".

Leader Cleaners banknotas

Viena didžiausių Čikagos ir apylinkių valyklų — skalbyklų Leader Cleaners paskelbė bankrotą. Ši bendrovė turėjo virš 140 krautuvų visoje Čikagoje, tačiau paskutiniu metu pasidarė daug skolų, kurių turinti apie milijoną dolerių.

buvęs gabus kunigaikštienės Oginskienės globotinis, pradėjęs ten pirmus finansinius žingsnius, yra atsiekęs čia savo gabumų dėka laisvoje Amerikos šalyje.

Pabaiga

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARSO ŽMOGAUS

"DRAUGAS IR BČIULIS"

M. GELŽINIS

Klaipėda Ordino Valdžioje (1252 - 1525 m.)

30

Konfliktai ir ginčai dėl sienų su Ordinu tęsėsi per visą 15-tą šimtmetį. Tik Ordinui žlugus buvo susitarta su Prūsijos kunigaikščiu Albrechtu laikytis Mėlo taikos nustatytų sienų. Tuomet jos buvo praktiškai išvestos ir atžymėtos. Žiūrėk: M. Gelžinis, *Mažlietuviškųjų genčių etninės sienos vakaruose, 1967, Naujienos, nr. 157 — 163.*

31. KLAIPĖDOS SRITIES GYVENVIETĖS 13—ME AMŽIJE

Kuršo vyskupo ir Livonijos ordino atstovai 1253 m. balandžio 5 d. pasidalino taip vadinamo Pietų Kuršo (Pilsatės, Mėgovės, Duvsarės, Kėlio) žemes. Tam reikalui Ordino ir vyskupo raštininkai, vokiečiai kunigai, parašė dalybų aktą. Kadangi kunigai dalinamųjų žemių nepažino, jiems talkino kuršiški vertėjai ir tokie kuršiai, kurie žinojo tų kraštų gyvenviečių, upių, kalvų ir kelių ir kitų vietų vardus.

Yra suprantama, kad Ordino kuršiški bendradarbiai padavė raštininkams vietovardžių kuršiškąją versiją. Bet 13-to amžiaus viduryje tos vietos kuršių nebebūta. Minėtuose kaimuose jau gyveno žemaičiai, kurie galėjo būti kai kurių kaimų steigėjai ir galėjo jiems būti davę savus lietuviškus vardus.

Kadangi minėti vietovardžiai randasi Kuršo dalybų akte, todėl visi mūsų gimtinės istorikai, pradedant Kasparu Hennenbergeriu (1529 — 1600), reikė, kad 13-to amžiaus Klaipėdos srities vietovardžiai esą kuršiški. Bet praeitį šimtmečio gale prof. Bezenbergeris ir Dr. Bielenstein pradėjo abejoti jų kuršiškumo grynumu ir rado juo se daug lietuviškų pėdsakų.

Galų gale, trumpai prieš Antrąjį Pasaulinį karą, 1939 m., pasirodė kalbininko prof. V. Kiparskio, Kablyto vokiečio, 474 puslapių, vokiečių kalba parašytas, Suomių mokslo Akademijos Helsinkyje išleistas išsamus veikalas "Die Kurenfrage" (Kuršių klausimas). Jame autorius, tarp kitų, aiškina tokius svarbesnius klausimus:

- III. Kuršių kalba
- D. Giminių vardas.
- E. Vietovardžiai.
- F. Asmenvardžiai.
- G. Nekuršiškųjų autochtonai Kuršijoje...
- IV. Kuršių rasė.
- V. Kuršių dvasinė kultūra.
- VI. Kuršių materialinė kultūra.
- VII. Išvados.

Daugiausia vietos skiriama kuršiškų vietovardžių (191 pusl.) ir asmenvardžių (178 pusl.) nagrinėjimui.

Šiame veikle Kiparskis pasirodė pilnai atsidavusiu vokiečių nacių mokslo šalininku. Jis besąlyginiai kartojė žymaus nacių archeologo Dr. Engelio (Herderio Insti-

tuto Rygoje profesoriaus, Greifswaldo universiteto rektoriaus) Memelkultūros teoriją ir pagarbiai pritarė Mortenseny tyrinėjimo duomenims Mažosios Lietuvoje. Žymus vokiečių profesorius ir nacių administratorius Dr. Brackmann savo studijų rinkinyje "Baltische Lände", kuriame tilpo tik *iškilų* nacių mokslo mokslo ir ideologų studijos, įdėjo ir Kiparskio ilgą rašinį.

Kadangi nusistatė pagrįsti lietuvių istorines teises į Klaipėdos sritį ne lietuvių, bet vokiečių šaltinių ir vokiečių bei vokiečių palankios naujos istorinės literatūros pagalba, todėl, benagrindėjam mūsų gimtinės vietovardžius, nutarėme remtis prof. Kiparskio kalbiniais išvedžiojimais ir duomenimis.

A. ŽARDĖ

Matuojant iš Klaipėdos miesto centro, iš pašto įstaigos, mūsų laikų Žardės kaimas stovėjo maždaug 7 km. į pietus nuo Klaipėdos, prie Smeltalės upės. Viduramžiais vokiečiai pastarąją protarpiais vadino "Middelbecke", o autochtonai — Žardės upę.

Prof. Kiparskis veikle "Die Kurenfrage" aiškina Žardės vietovardžius, upės ir kaimo, dviejuose vietose: 37-me ir 152-me puslapyje.

Savo 37-me pusl. atspausdintus aiškinimus jis išveda iš vieno 1425 m. dokumento, kuriame vokiečių Middelbecke yra "up kurseh Sarde uppe" vadinama. Jis tuojau pastebi, kad antroji sąvokos dalis, t. y. žodis "uppe" esąs tikrai (sicher) latviš-

kas. Jau čia kyla abejonių dėl Kiparskio lietuvių kalbos žinojimo. Ar jis temokėjo tiek mažai lietuviškai, kad jis net nežinojo, kad žodis "upe, upė" turi tą pačią reikšmę ir lietuvių kalboje? O jei jis tai žinojo, bet nepanaudojo, nutylėjo, tuomet turime abejoti jo moksliškų hešališkumui. Jis toliau leidžia suprasti, kad vokiškasis Žardės upės pavadinimas "Middelbecke" galėjo būti vertimas iš latviško "serde" arba lietuviško "šerde" — viduris, centras. Tai esanti viena žodžio "Žardės" kilmės galimybė. Antroji esanti ta, kad žodis Žardė galėjo kilti iš latviško *zarde, zardis*, kurie reiškia pastatą žirniams ir linų sėmenims brandinti ir džiovinti. Bet, jis sako, kad negalime būti visiškai tikri ir palieka neaišspręsta, ar vietovardis Žardė yra latviškas ar lietuviškos kilmės.

Kad skaitytojas pats galėtų pats įsitikinti, patiekiu ištaisą Kiparskio 37-me puslapyje padėtąjį tekstą:

"1425 in de Middelbecke up kursch Sarde uppe genant, der Sardenbecken neder folgende SB. — Der 2. Teil ist sicher = lett. upe Bach, Fluss". Der 1 Teil ist mehrdeutig, da deutsch s — hier theoretisch fü s, z, s, z, c, d, stehen könnte. Praktisch kommen freilich nur 2 Möglichkeiten in Frage: erstens, wofür die mnd. Form Middelbecke spricht, könnte in Sarde das lett. serde, lit. serde, das Mark, der Kern, das Innere; (fig.) Mitte, Zentrum stecken; zweitens könnte Sarde = lett. zarde, zards Gestell zum Trocknen von Erbsen, Leinsamen u. a. sein. Die Schreibung mit a

und die Tatsache, dass lett. *zards* in häufig, lett. serde dagegen nie vorkommt, sprechen für die zweite Möglichkeit. Da der ON sich nicht genau identifizieren lässt, ist absolute Sicherheit dennoch nicht zu erlangen".

Kitame, 38-me puslapyje Kiparskis dar aiškiau paryškina, kad vietovardis *Zardė* nėra kuršiškos, bet tegali būti ar latviškos, ar rlietuviškos kilmės. Štai jo žodžiai: "Die als "kurisch" bezeichneten Wörter, die ja, abgesehen von den aus dem 17. Jh. überlieferten, sämtlich Ortsnamen sind, erweisen sich somit als echt lettisch bzw. litauisch"... Spuren des "Kurischen" sind nicht zu finden".

Taip Kiparskis savo kalbiniu nagrinėjimu išaiškino, kad vietovardis *Zardės*: 1) nėra kuršiškos kilmės, bet 2) tegali būti ar latviškos, ar lietuviškos kilmės.

Pavardčius Kiparskio veikalą toliau, randame, kad jis 152-me puslapyje vėl imasi Žardės vietovardžio kilmės aiškinimo. Šį kartą jis pradeda senesniais, 13 amž. dokumentais. Deja, trumpoje aiškinimo eigoje jis neiškelia jokių naujų kalbinių aplinkybių, bet sustoja prie senesnės savo nuomonės, kad vietovardis *Zardė* esąs kilęs iš latviško žodžio *zarde, zards*, reiškiantį žirniams ir sėmenims džiovinti pastatą. (Bus daugiau)

Skaitykite ir platinkite
Dienraštį "Naujienas"

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ
IR GERKLIO LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2854 W. 63rd STREET
Ofiso telefonas: PROspect 8-3229
Rezid. telefonas: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building), Tel. LU 5-6446
Prima liginis pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

Telef.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir šeštadieniais uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

IR

DR. B. B. SEITON

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 Summit St.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, treč.
ir šeštadieniais uždarytas.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS

AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šeštadieniais uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonas: GARDen 3-7278

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadien., antradien., ketv.
ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. ryto.
Treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 11 val. ryto tik
susitarimu.

DR. FRANK PLECKAS

OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val: antradien. nuo 1-4 po pietų.
Ketvirtadien. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296

Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Seksadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223

OFISO VAL.: pirm., antradien., trečiad.
ir penkt., 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadien-
iais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonas: HEmlock 4-2123
Rezid. telefonas: GIBson 8-6195
Prima liginis pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123.
Jei neatsiliepia, tai telefonu GI 8-6195

P. SILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojomis
(Arch Supports) ir t. t.
Val: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonas: PROspect 6-5084

SANTAROS - ŠVIESOS DIENOS...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

ta gavome po šampano taurę.
Linksmas jos aktorijų alasas nu-
čiuvo. Šeiminiškė taurę pakėlė
ir ištare: "Dabar... už Antoš-
ką..." Visi išgerė. Nepame-
nu, kuris ar kuri ir kada žadą
atgavo, vėl klegesiai pradėti.

Sekmdieniniui buvo palikta
vientintėlė paskaita. Vincas Ras-
tenis ją skaitė. Apie kultūrinį
bendradarbiavimą su dabartine
Lietuva. Jau pradėdamas įspė-
jo, jog čia nebus kontroversijos.
Ir tikrai jos nebuvo. Manau, kad
ta paskaita ir už savaitės toje
pačioje daržinėje nebūtų jokio
triukšmo sukėlus. Aš jau nebe-
atsimenu jos turinio ir nebeatsi-
menu ką diskutininkai kalbėjo
prelegentui baigus.

Buvo žadėta, kad sienas puoš-
ros, Juodvalkio, meniškios fo-
tografijos ir Vytauto Igno gra-
fika. Fotografijos, didelės, juo-
da-balta, su veidais iš senelių
prieglaudos, salės sienas "barnė-
je" puošė visą laiką. V. Ignas,
nelaukiant automobili katastro-
fą įveltas, savo kūrybą atvežė
tik šeštadienio vakare. Gintau-
tas Vėžys pardavinėjo Algiman-
to Mackaus Fondo išleistas kny-
gas, kurių pačios naujausios,
dar niekada niekur nematytos,
buvo 1529 m. Lietuvos statutas
ir Kosto Ostrausko Kvarietas
(keturi veikalai vienoje knygo-
je). Apie Statutą, radęs progą,
parašysiu vėliau.

Po V. Rasteno paskaitos ofi-

cialiai suvažiavimą keletu žo-
džių uždare svetingasis šeim-
ninkas Valdas Adamkus. Sugie-
dojus Tautos himną šokome visi
su visais atsisveikinėti.

Rodos, suminėjavu visus, ku-
rie programoje dalyvavo. Jų pa-
vardės buvo sužymėtos ir visuo-
se skelbimuose prieš suvažiavi-
mą. Bet buvo keletas svarbių
pavardžių, kurios skelbimuose
tilpo, bet kurios į mano rašinį ne-
pateko. Kaip pateks, jeigu tie
žmonės suvažiavime nedalyvavo.
Antai, rašyta, jog bus Lūnė Su-
tema ir Marius Katališkis, bet
jų nebuvo. Šeštadienį, kai viso-
kia programa buvo tirščiausia
ir įdomiausia, Marius Katališkis,
po operacijos, apleido liginę.
Mes jo ir Lūnės ten labai pa-
nyčiojome. Skelbta, jog dalyvaus
dr. Ilona Gražytė, bet ji nedaly-
vavo. Algirdas Landsbergis? Ne-
dalyvavo. Helge Rinholm? Ne-
dalyvavo. Jeigu ir jie visi čia
būtų buvę, ir šiaip jau puikus
suvažiavimas būtų buvęs dar
puikesnis.

Ieškojau bičiulių ir kolegų iš
"senosios gvardijos", iš šviesos
sambūrio Vokietijoje. Nebedaug,
bet sutikau jų keletą. Dr. Pet-
ras Tunkūnas, vis jaunas, grei-
tas, nors dalyvavo visose paskai-
tose ir visose kultūrinėse pramo-
gose, diskusijas vedė tik su dai-
liomis "vaikščiojančiomis skul-
pūromis"... Dr. Jonas Valaitis,
su P. Tunkūnu ir keletu kitų
Tūbingene prieš 25-rius metus
šviesos sambūrį įkūręs, diskusi-
jose gyvai reikšė visus tris die-
nas. Viktoras Baleišis, buvo ty-
kus ir santūrus, kaip visada.

O jau Santaros šūlai?
Dr. Zenonas Rekašius, su ku-
riu prieš keliolika metų nesėk-
mingai bandėme steigti Detroi-
te Santaros-Šviesos skyrių, vis
dar randa žodį po kiekvienos pa-
skaitos, vis priešingai kitiems, vis
kraujui užkaitinti, didelį būrį
prieš save sukelti. Tyli, flegma-
tiška Lakštuonė Vėžienė vienoje
rankoje laikė cigaretę, o kitoje
— nematomas vadžias, nes be
jos laikomų vadžių, žinau, daug
kas suvažiavimuose kitaip (ir
blogiau) atrodytų. Dr. Tomas
Remekis, kaip ir Z. Rekašius,
turi ką pasakyti po kiekvienos
paskaitos. Raimundas Mieželis,
galvotum, visiškai negirdi, ką
ten kas kalba apie Shakespeare'ą
arba Lietuvos sovietizaciją, nes
visą laiką geltonu pieštuku brai-
žo ir pašo popieriaus lapuose.
Kai jis prabyla, nuomone pa-
keiti. Kazys Almenas, jeigu at-
siranda reikalingas išsitraukęs jau-
nimui neleistiną nešioti peilį, jo
smaigaliu išsivalo šukas, o pa-
skaitai vis nesibaigiant, nusikar-
po rankų ir vienos kojos nagus
(ne peiliu o tuo, kaip čia lietu-
viškai, kliperiu). Dr. Leonas Sa-
balūnas, dar neperpratus, ar kai
labai susijaudina, ar kai la-
bai nuobodžiauja, ima visu lieme-
ni linguoti, lyg anos religijos at-
stovas besimeldamas. Dr. Vy-
tautas Kavolis, jo nematydami
trejus metus atrodė pasidarsę
nepaprastai orūs ir uždars. Do-
natas Bielskus, jeigu ne ūsai,
panašėtų į kuklų betkurios pa-
rapijos vikarą. Juozas Pivorius
nas — lėtas, tylus, džentelme-
nas. Nežinodamas netikėtum,
kad spaudoje jis gali pavirsti
tigrū. Nieko nebesakysiu apie
savo buvusį kolegą iš Müncheno
laikų, bičiulį Joną Kiznį. Tik
tiek, kad jis, regis, nepraleido
nei vieno Santaros-Šviesos su-
važiavimo.

Nedaug jų, tik ant vienos ran-
kos pirštų suskaičiuoti buvo se-
nosios šviesos palikuonys. Daug
didesnis būrys pirmųjų santa-
riečių, iš kurių čia tik keletą ir
pavardėmis įminiau. Ir labai
daug jaunimo. Žalio, gražaus,
abių lyčių.
Vincas Rastenis kitais metais
čia būdavo vyriausias amžiumi.
Bet šimtmeti. Kai atvažiuau,
A. Idzelio paskaitoje pamačiau
Stasį Pilką. Mačiau jį visus tris
dienas, kiekvienoje paskaitoje ir
literatūros vakare. Labai retai

...vienas. Tačiau šalia
sėdėjo kuri jaunutė blondinė. Ra-
miuose pirštuose jam buvo kan-
diklis, o kandiklyje — cigaretė.
Jis rūkė, tur būt, po šimtą ciga-
retę per dieną. Retkarčiais jis
dalyvavo diskusijose. Vaidinant
Ataraxia jis sėdėjo prie pat "sce-
nos" (vaidino ne scenoje, o salės
vidury, žiūrovams apsidus iš visų
keturių pusių) ir mačiau, kaip
jo akys žibėdavo žibėjo. Tai ir spė-
ju, kad jis juk tikrai apie pa-
saulinę Ataraxios premjerą, apie

Welteraufführung'ą parašys.
Žmonės, žmonės! Puikūs žmo-
nės, kurie ką nors veikia, kurie
vienas kitam padeda gyvenimą
gyventi. Santaros-Šviesos žmo-
nės, aštuonioliktoji kartą. Ta-
bor Farmon suvažiavę, turi dau-
giau liūdnu (ir gražių) prisimi-
nimų, negu kitų organizacijų fi-
listeriai arba bičiuliai. Prieš de-
šimt metų suvažiavimas buvo
aplaistytas trijų krauju, tai gal
todėl čia ir daugiau solidarumo,
negu kitur.

ATSISVEIKINIMO APEIGOS

A. a. Dr. Petro Daužvar-
džio, ką tik mirusio Lietuvos
Generalinio Konsulo Chicago-
je, atsisveikinimo apeigos, ku-
rios buvo rugsėjo 29 d. vakare
Marquette Parko lietuvių baž-
nyčioje praėjo labai išpūdin-
gai, kaip ir dera Lietuvos res-
publikos atstovui. Žmonės ne-
tilpo bažnyčioje, atvykę pama-
žu slinko dviem eilėmis pro kars-
tą, kuris buvo atviras; jame
matėsi žiaurios ligos išskankin-
tas konsulo veidas. Tuo metu
jau buvo grojama vargonais
gedulinga muzika — jais grojo
muz. Alvydas Vasaitis. Pats at-
sisveikinimas buvo pradėtas
parapijos klebono kun. A. Za-
karausko pranešimu apie šių
apeigų tvarką. Tada jungtinis
choras, kurį sudarė Chicago
Lietuvių Opera, Dainavos an-
samblis ir parapijos choras at-
liko Dambrausko "Maldą už
tėvynę". Rožinį atkalbėjo kan.
V. Zakarauskas, atsakant visai
miniai. Po to vėl jungtinis miš-
rus choras atliko Vanagačio
"Nuliūdo kapais apsiklojus tė-
vynę". Mečys Mackevičius,
teisininkų draugijos pirminin-
kas, pristatė tris kalbėtojus:
Lietuvos atstovą Washington-
e Juozą Kajecką, Amerikos Lie-
tuvų Tarybos pirmininką Dr.
Kazį Bobelį ir LB Vidurio Va-
karų apygardos pirmininką
Joną Jasaitį. Po atsisveikini-
mo kalbų, kurios buvo tikrai
trumpos, Chicago Operos Vy-
rų choras atliko Gruodžio "Tė-
vę mūsų" ir Vėrdi "Šventoji
Dievo Motina" solo partiją gi-
dant sol. Danutę Stankaitę. Šią
dalį dirigavo Operos choro
meisteris muz. Alfonsas Gečas.
Po to jungtinis mišrus choras
vėl atliko Naująją "Apsaugok
Aukščiausias". Mišriam cho-
rui dirigavo muz. Petras Ar-
monas. Lietuvos Himnu buvo
baigtos apeigos. Miniai pama-
žų slenkant pro mūsų tautinę
vėliavą apdengtą karstą, muz.
Alvydas Vasaitis, kuris akom-
panavo ir visoms giesmėms, at-
liko vargonais Bacho "Toccata
ir Fugue in D Minor".

Laidotuvių dieną, ketvirta-
dienį, dar prieš 11 val. jau
buvo pilnutėi bažnyčia žmo-
nių, ir kaip vakar, vėliau at-
vykusieji nebeapėjo į vidų.
Šv. Mišios pradėtos sol. Algi-
ro Brazio solo, kuris atliko
Sasnausko "Kad širdį tau skaus-
mas". Mišias celebravo vysk.
V. Brizgys koncelebracijos bū-
du su kitais kunigais. Jų metu
giedojo sol. Jonas Vaznelis, at-
likdamas Dambrausko "Te sau-

bląškos"; sol. Margarita Mom-
kienė atliko Antoinetės "Sveika
Marija", gi sol. Stasys Baras
Moniuškos "O Visagali". Dar
giedojo ir Vyčių choras, Faus-
to Strolis vedamas. Iš šių pa-
malų metu vargonavo Alvy-
das Vasaitis. Pamaldose daly-
vavo kardinolas Cody, kuris
po mišių pasakė pamokslą, iš-
keldamas mirusiojo konsulo
pavardę visiems žmonėms; taip
pat su palydovais visų pamal-
dų metu išbuvo ir Chicago
miesto meras Richard J. Daley.
Kardinolas suteikė paskutinį
palaiminimą mirusiam ir visą
gedulingąją procesiją kartu su
vysk. V. Brizgiu ir daugybe ku-
nigų išvedė iš bažnyčios ir paly-
dėjo iki pat karsto įkėlimo į
mašiną.

Šv. Kazimiero Lietuvių kapi-
nės pamaldas atliko vysk. V.
Brizgys. Po Viešpaties Angelas
giesmės visa didžiulė minia su-
giedojo Tautos Himną. Įteikus
velionio konsulo žmonai Jūzei
Daužvardienei Lietuvos tri-
spalvę, kuri visą laiką buvo
miniai. Po to vėl jungtinis miš-
rus karstą į duobę bei užberus
žemėn, visos tos liūdnos mums
apeigos baigėsi. Minia, kuri
buvo suvažiavusi 364 mašino-
se, susikaupusi skirstėsi su di-
deliu skausmu, tarsi nutraukę
si paskutinę giją su Tėvyne:
čia buvo palaidotas nepriklau-
somas Lietuvos atstovas, atida-
vęs visas savo jėgas Lietuvai.
R.

Nesaugo paminklų

Vyriausias Illinois teismas
atmetė istorinių paminklų drau-
gijos prašymą uždrausti sugriau-
ti 13 aukštų namą 30 N. LaSal-
le gatvėje. Taj Senasis Čikagos
Akcijų biržos pastatas, prieš
76 metus statytas garstų archi-
tektų Louis Sullivan ir Dank-
mar Adler.
Pastato savininkai ketina jį
nugriauti ir statyti 45 aukštų
namą, kuris kainuos 45 mil.
dolerių.

Susirinkimų ir parengimų PRANEŠIMAI

— Utenos Apskričio Klubo mėnesi-
nis susirinkimas įvyks spalio mėn. 12
dieną, antradienį, Hollywood salėje,
4317 W. 43rd St. 730 val. vak. Nariai
ir narys prašomi atsiankyti. Nes yra
daug visokių reikalų aptarti. Po su-
sirinkimo bus draugiškos valės.
V. Juška, nut. rašt.
— Lithuanian National Democratic
klubo susirinkimas įvyks trečiadienį,
spalio 13 dieną 8 val. vak. Hollywood
Inn salėje, 2417 W. 43rd St. Yra daug
įvairių klausimų aptarti. Prašome da-
lyvauti visus narius. Po susirinkimo
bus valės.
Bernice Žemgulis, nut. rašt.

A. A.
PAUL JONUTIS
Gyv. 2022 West 69 Place

Mirė 1971 m. spalio 10 dieną, 9:40 val. ryto, sulaukęs 79 metų am-
žiaus. Gimęs Lietuvoje, Raseinių apskr.
Amerikoje išgyveno 64 metus.
Paliko nuliūdę žmona Anna (Sėputytė), podukra Anna Charaska,
posūnis Anton Kloupy, jo žmona Violet, 5 anūkai ir kiti giminės, drau-
gai bei pažįstami.
Kūnas pasarvotas Mažeika - Evans koplyčioje, 6845 So. Western
Avenue.
Trečiadienį, spalio 13 dieną 10:00 val. ryto bus lydimas iš koply-
čios į Šv. P. Marijos Gimimo parapijos bažnyčia, o po gedulingų pa-
malų bus laidojamas Lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse.
Visi a. a. Paul Jonutis giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai
kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jam paskutinį palaiminimą
ir atsisveikinimą.
Nuliūdę lieka:
Žmona, giminės.
Laidotuvių Direktorai Mažeika - Evans. Tel. RE 7-8600.

PLEASE BE CAREFUL!

Only you can prevent forest fires!

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOS"

GELININKAS (PUTRAMENTAS)

Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gėlės ir vainikai ant-
kių papuošimui ir sezoninės
kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

GUŽAUSKŲ

GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNhall 3-2108-9

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS
6345 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS

SENIAUSIA IR DIDZIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:

DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440

MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijų

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENA
IR NAKTI

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASATTIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEP. C. LACK IR SŪNUS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS

Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's. Always hold matches till cold. Be sure to drown all campfires, air the ashes, and drowns them again. Crush all smokers dead out.

Please! Only you can prevent forest fires

LIETUVIAI SAUNIAI PASIRODĖ

Chicago lietuvų respublikonų jaunimas sauniai pasirodė Illinois respublikonų tautų tarybos spalio 10 dienos vakarą Marriott hotelio didžiojoje salėje suruošame bankete.

Banketas buvo gerai suorganizuotas ir vykusiai pravesintas. Bet geriausiai buvo organizuoti lietuviai. Bankete dalyvavo albanai, asirčiai, bulgarai, gudai, kiniečiai, kroatai, čekai, estai, vokiečiai, vengrai, italai, japonai, latviai, lenkai, ukrainiečiai ir kiti.

Tūkstančio žmonių salėje buvo 160 lietuvių, vietomis dėjusių ištisais stalais, o daugiausia išsimėčiusių po visą salę.

Lietuviai vieninteliai turėjo ir anksto pasiruošę tautinius ženkliukus, kuriais gražiai pasipuošusios moterys apdalinę kiekvieną banketan pakviestą mūsų tautietį. Gražiausia, kad ir gubernatorius Richard B. Ogilvie, pirmas ir pagrindinis banketo kalbėtojas, taip pat įtrauktas į Chicago lietuvų bendruomenę, visą banketo laiką nešiojo Lietuvos trispalvę prie krūtinės. Vėliau su špalvomis buvo prisegta ir kongreso atstovui Edward J. Derwinskiui, kuris taip pat su lietuviška vėliavėle ant krūtinės į Washingtoną išskubėjo.

Derwinski yra lenkų kilmės, jam pagerbti ir banketas buvo suruoštas, bet lenkai nesusiprato net lenkiško tautinio ženklio jam pasiūlyti. Tuo tarpu lietuviai respublikonai vadovaujasi šiuo principu: nukrapščius kiekvieno pasižymėjusio lenko paviršių, rasi lietuvi. Jie mano, kad ir Derwinskyje turi būti lietuviško kraujo. Be lietuviškos šaknies jis negalėtų rodyti tiek energijos ir sąmojaus.

Lietuviai respublikonai dalyvavo banketo paruošiamuosiuose darbuose ir programos diegotvarkės sudaryme. Jie reikalavo, kad lietuviui tremtiniui būtų leista banketą pradėti. Buvo opozicija, bet lietuviai šią teisę išsikovojo. Gavę tokią

privilegiją pakvietę vyskupą Vincentą Brizgį banketo pradžios maldai sukalbėti.

Svečiams susėdus ir specialiai parinktiems atstovams su-nešus įvairių tautų vėliavas, pradėtas banketas. Pirmininkas, taręs keis žodžius susirinkusiems, paprašė svečius atsistoti ir sugiedoti Amerikos himną. Vėliau buvo paprašytas vysk. Brizgis maldai sukalbėti.

Vyskupas surinkusiems priminė kad jie turi būti dėkingi Dievui už tokias dideles dovanas, kurias jas šios šalies gyventojams teikia. Jis pastebėjo, kad kiekvienas turi džiaugtis, kad gali padėti išalkusiems ir pagalbos reikalingiems. Jis palaimino susirinkusius ir patarė džiaugtis Dievo dovanomis.

Baigus vysk. Brizgį malda, lietuviai pradėjo kurdėti. Jie apgailestavo, kad jis visoje savo maldoje nei vienu žodžiu neužsiminė apie rusų pavergtą Lietuvą ir kenčiančius lietuvius. Jis net neprasitarė apie rusų pavergtas rytų Europos tautas. Maldininkas banketo paradžioje keliais sakiniiais būtų galėjęs duoti toną visoms banketo kalboms. Tai būtų buvę naudinga ne tik lietuviams, bet ir respublikonams, būtų atkreiptas didesnis dėmesys į rytų Europoje susidariusią padėtį, bet jūdus mūsų vyskupas šių nuotakių nepajuto ir praleido geriausią progą priminti apie pavergtas rytų Europos tautas. Nepažįstamiems žmonėms jis būtų galėjęs bent pasakyti, kad jis lietuvis, turėjęs apiešti savo vyskupiją, bet jis ir šią progą praleido.

Idomiasia, kad gub. Ogilvie beveik savo kalbos pradžioje ne tik paminėjo lietuvius, bet kalbantiems parodė ir lietuvišką vėliavėlę prie švarko at-lapo. Veik kiekvienas kalbėtojas vienokiu ar kitokiu būdu priminė lietuvius. O kai buvo šaukiamos tautybės, tai kiekvienas matė, kad salėje jų buvo daugiausia. Buvo daktarų, inžinierių, braižytojų ir įvai-

rianių profesijų atstovų. Bet daugiausia buvo lietuviško jaunimo, kuris stengėsi išsikvoti tinkamesnę vietą ir poziciją krašto ūkyje ir visuomenėje.

Gražiausiai lietuvius paminėjo kongreso atstovas E. Derwinski. Savo kalbos pradžioje jis priminė Chicagoje esančius gaudus apie nepaprastai teisingą respublikonų tautinių grupių patarėjo Clement Stone pranašavimą. Jis, Chicago atvažiavęs, išpranašavo, kad laimės Chicago Bears. Taip ir pasitaikė. Chicago Bears laimėjo, o p. Stone tapo dideliu pranašu.

Bet tikrovė yra visai kitokia, — aiškino susirinkusiems Derwinski. Laimėjo Drynalskis ir Butkus. Vienas yra lenkas, o antrasis lietuvis. Pranašai teisingi, kai lenkai ir lietuviai prirenia savo pečius...

Kiekvienas kalbėtojas vieno-kio ar kitokiu būdu lietuvius prisiminė, kodėl lietuvių kvietas kalbėtojas turėjo kartoti visiems girdėtą airių malda.

Reporteris

IS CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Kolumbo diena

Pirmadienį visos viešosios įstaigos, bankai, mokyklos ir paštas buvo uždaryti, nes pirmą kartą yra švenčiama Kolumbo diena, pernai paskelbta tautinė švente.

Durno neteisla

Kriminalinis teismas pripažino Gregory White, 23 metų, negalintį stoti į teismą, nes jo protelis susimaišęs. Šis jaunas negras buvo pagrobęs iš O'Hare aerodromo keleivinį Trans — World Airlines lėktuvą, kuriame nušovė vieną keleivinį Trans — World Airlines lėktuvą, kuriame nušovė vieną keleivį, 65 metų Howard Franks. Psichiatriai pripažino, kad jis nesupranta kaltinimų ir nesugeba bendradarbiauti su advokatu.

Nuostabu, kad jis sugebėjo įsigyti ginklą ir pagrobti lėktuvą.

Policija sučiupo kaminų taisytoją

Policijos Brighton Parke suėmė 28 m. Jack Dukelsky, kuris bandė apgauti senyvą moterį, namų savininę, piršdamas jai įvairius namo pataisy-

Paul Lynde, televizijos juokdarys, šiais metais dalyvavo 12-koje programoje. Penkis kartus pasirodė Dean Martin programoje, keturis — Glen Campbell ir tris kartus su Carol Burnett.

mus, kurių tam namui nereikėjo. Ponia Stephanie Vaickauski jau buvo sumokėjusi "taisytojiui" 1,350 dol. už sveiko kamino remontą. Jis reikalavo dar 1,600 už kitus taisy-mus.

Nukentėjusi Vaickauski gyvena 1111 S. Washtenaw Ave.

Pataria saugotis migruojančių žąsų

Federalinė Aviacijos įstaiga išpėjo civilinius ir karinius lėkūnus, kad per ateinančias keturias savaites jie pasisaugotų žąsų, kurios skris į pietus. Iš Kanados ir Louisianos ar Karolinos pelkes skrenda tūkstančiai žąsų ir ančių. Per Čikagą jų praskris apie 100,000.

TRUMPAI

— Vytautas Vardys, Oklahomo universiteto profesorius, parašė studiją apie K. Marksa. Išleido Heath knygu leidykla Bostone.

— Clevelando Lietuvių Gydytojų D-ja paskyrė metinę tūkstančio dolerių premiją dr. Zenonui Ivinskiui. Bonnos universiteto profesorius, už raštus ir istorines studijas apie Lietuvą. Dr. Z. Ivinskis pradėjo ruošti antrąjį Lietuvos istorijos tomą.

— Dr. Vanda Sruogienė skaitys paskaitą Jaunimo Centre apie Lietuvos kunigaikščius Radvilas DLK Birutės draugijos kultūrinėje popietėje spalio 17 dieną.

Dailininko A. Cooper-Skupo sūnus Paul, nutapytas 1936 metais. Dabar yra Illinois Valstybinio Muziejaus nuolatinėje kolekcijoje.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia
EXPERIENCED
ASSEMBLY WELDER
Must be able to work from blueprints. Good pay
AUTOQUIP CORPORATION
1140 So. Washtenaw
826-5353 — ext. 33

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkų Reikia
TYPIST — CLERK
Full time exc. for person who can type 60 w. p. m. Loop headquarters of national organization. Permanent. Good salary and benefits.
Call personnel 427-6479

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių
MEN **WOMEN**
MECHANICALLY INCLINED
For sale and service, full or partime.
Call 436-3302
between 8:20 & 10:00 A. M.
An Equal Opportunity Employer

WORKING COUPLE NEEDS
COMPANION — HOUSEKEEPER
For elderly man & two school age children. Live in or go. Salary open. References.
Some English necessary.
PARK RIDGE
692-3649

— Kazys Oksas, Mutual Federal taupymo ir skolinimo b-vės vykdomasis viceprez., yra išrinktas Kiwanis Little Village valdybos pirmininku. Adolfas Biliūnas, Metropolitan banko viceprez., išrinktas išdininu. To klubo darbuose dalyvauja Vincas Kačinskas, sav. Kacin Machine bendrovės. Klubas apima Chicago vidurio vakarų apylinkes.

— Prof. Dr. Algirdas Avižienis, kaip rašo Los Angeles parapijos žinios, su Amerikos kitais mokslininkais dalyvavo Jugoslavijoje mokslininkų suvažiavime. Pasinaudojęs ta pačia progą abu su savo žmonėmis buvo užsukę ir į Lietuvą, kur Kauno ir Vilniaus universitetuose skaitė po paskaitą. Grįždamas į namus, Leningrade skubėdamas į lėktuvą, apvirto ir išsilaužė kairės rankos mentę. Išbuvęs apie porą savaičių Santa Monikos šv. Jono ligoninėje, jau grįžo į namus. Rankos gijimas užsitęsė, kadangi rusų gydytojai nevykusiai buvo sugipsavę.

— Kun. Kezys, S. J., praleidęs kelias savaites laiko Los Angeles, rugsėjo 26 dieną išvyko atgal į Chicago, Ill. Los Angeles lietuviams suruošė savo fotografinio meno darbų parodą ir parodė lietuvišką filmą "Dvylika". Be to, ta pačia progą padarė dokumentarinę filmą iš Los Angeles lietuvių gyvenimo. Čia bus pavaizduotos lietuviškos institucijos, organizacijos, rašytojai, kultūrininkai ir kiti iškilnesni žmonės. Filmas bus gatavas maždaug už dviejų metų.

— Saulius Vidžiūnas, dr. Vidiūno iš Chicago, Ill., sūnus, yra atvykęs į Los Angeles ir City College studijuoja anglų kalbą, nori būti radijo ir TV pranešėju.

— Kun. Bruno Markaitis, S.J., iš Chicago, Ill., yra atvykęs į Los Angeles ir sustojęs pas p. A. Lukšienę, Santa Monica, Cal.

— Bazarą, patrauklią pramogą, spalio 24 d. rengia Šv. Kazimiero parapija Los Angelej.

— Reikalingas butas Brighton Parke dabar arba nuo lapkričio pradžios. Skambinti po 6 val. v. Tel. 847-5638. (Sk).

— Naujieng Sukaktuvinis Banketas su programą ir šokiais įvyks š. m. spalio 31 d., sekmdienį, 4 val. p. v. F. W. salėje, 7254 W. 63rd St., Argo, Ill. Visa lietuviška visuomenė maloniai yra kviečiama dalyvauti. Dėl rezervacijų prašoma rašyti į Naujienas, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 arba skambinti HA 1-6100. Vakariėnė sukokteilui \$8.00 asmeniui.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ZEMAIS NUOSIMČIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAMS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE SI

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

BUTU NUOMAVIMAS

NAMU VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

[VISU RUSIU DRAUDIMO AGENTURA]

J. BACEVICIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

75TH PL. & HAMLIN

3 bedroom brick, tile cab, kitchen & bath, W/W carpet, central air, range, refrig., finished basement, 2 1/2 car aluminum garage, low 30's. By owner.

CALL 767-0243.

SOUTH HOLLAND

3 bdrm. bi-level. All face brk. 1 1/2 cer. bas. Fin. rec. rm. Oak thruout, 2 car att. gar.

Tel. 868-2466

PARK FOREST

By owner, Lincolnwood split-level (Sandburg model), 4 bedrooms, 3 baths, family room, central air, fully carpeted, many extras. 1 block from school.

BY APPOINTMENT

PHONE 747-2646

PIRKITE BE BAIMES

9 KAMBARIU modernus bungalow. Liuksusinė vonia, kabinetu virtuvė. Pilnai įrengtas beismontas. Židynys. Sildymas gazu. Nauji kilimai. 2 auto garažas. Marquette Parke. \$28,000.

2 AUKSTU MURINIS NAMAS, apie \$17,000 pajamu metams. Tvarkingai prižiūrimas, saugios vietos. Rintam pirkėjui, vertas \$47,000.

7 KAMBARIU SVIESIU PLYTU MURAS. Ceramic virtuvė ir vonia. Gazo sildymas. Garažas. Blokas nuo California, Marquette Parke. \$28,500.

2 BUTU 15 M. MURAS, 2 po 4 1/2. Išbaigtas rūšys. Didelis garažas. 2 gazo sildymai. Arti mūsų. \$39,500.

4 BUTU garzų mūras ir 4 auto mūro garažas. Naujas gazo sildymas. Aluminum langai. Prie Maria High. \$42,700.

SKLYPAS 30' su garžu prie Marquette Parke. — \$10,500.

9 KAMBARIU MURAS. Patogi vieta, rami gatvė, arti parke. \$18,950.

Valdis Real Estate

7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

2 PO 4 MURINIS, sklypas ir pastogė, centrinis sildymas, garažas, Brighton Parke.

2 PO 5 MEDINIS ir šalia tuščias sklypas. 41-ma ir Campbell. PUKUS BUNGALOW, įrengtas sklypas, garažas. Tuoj galima užimti. 77-ta prie California Ave.

MAISTO KRAUTUVE ir 2 butai Brighton Parke.

3 BUTAI ir biiznio patalpa Marquette Parke.

VALGYKLA su namu ir visais įrengimais. Judri vieta.

ŠIMAITIS REALTY

2951 WEST 63 STREET

436-7878

6 BUTU MURINIS, gerame stovyje, platus sklypas, geros pajamos. 54 ir Damen apylinkė. — \$38,000.

LABAT GERAS 10 butų mūras, 2 automobilų mūro garažas, Marquette Parke. — Tik \$89,000.

10 BUTU mūras, alum. langai, šil. gazu. Gražus pastatas. Apylinkė 62-ra ir Talman. Tik \$79,500.

1 1/2 AUKSTO 12 metų mūrinis. Šiluma gazu, centrinis vėsinimas, gražiai įrengtas rūšys, 2 auto garažas, beveik dvigubas sklypas. Apylinkė 47-tos ir Pulaski. \$37,500.

2 PO 5 MURINIS. Nauja šiluma gazu, aluminijaus langai, 2 automobilų garažas, Marquette Parke. — Tik \$28,900.

NERIS REAL ESTATE

3009 WEST 63rd STREET

Tel.: 471-0321

Butų nuomavimas. Įvairūs draudimai

BALYS BUDRAITIS

BUD'S REAL ESTATE

4307 So. KEDZIE, CHICAGO

TEL. — 254-5551

4936 — 15th St, Cicero

Tel. 652-1202

ROSELLE —

5 room 3 bedroom, 2 bath brick ranch. Full finished basement, rec. room with wet bar & fireplace, 2 1/2 car garage. Carpeting, drapes, awnings. Close to schools, shopping & train. \$42,500.

Phone 529-1098.

D O L T O N

BY OWNER

6 room brick, 3 bedrooms, Cape Cod. Air conditioned, 1 1/2 baths, carpeted, forced air gas heat, new furnace, 1 1/2 car garage, above ground swimming pool, low taxes. Priced for quick sale. Quick possession. 849-0624.

BUILDERS AND CONTRACTORS

Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Irengiu naujus ir perstatu senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air-conditioning į naujus ir senus namus. Irengiu vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Darbas atliekamas greit, sąžiningai ir garantuotai. Apskaičiavimai nemokamai. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose.

DOMAS ŽUKAUSKAS

HEATING & SHEET METAL

4444 So. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL. 60609

TEL.: VI 7-3447

BRIGHTON
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HOME LOANS INSURED SAVINGS

Serving the Lithuanian Community 57 years with personal attention
4071 ARCHER AVE. (WEST OF CALIFORNIA AVE.)
CHICAGO, ILLINOIS 60632 — TEL.: LA 3-8248

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
VYTAUTAS ŽUKAUSKAS — MARIA NOREIKA
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629. • Tel. WA 5-2787

Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, automobiliniai maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

MOVING — Apdraustas perkraustymas
Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujais kraustymo įrankiais. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

Ilgamečio BALFO pirmininko, prelado J. B. Končiaus knyga
ATSIMINIMAI IS BALFO VEIKLOS

404 dideli puslapiai, daug nuotraukų.
Kieti viršeliai \$4.00, minkšti — \$3.00.

Idomi knyga kiekvienam lietuviui, ypač tremtiniui. Geriausia dovana globėjui, siuntusiam siuntinius į Vokietiją ir kitas tremties vietas. Knygą pasiūsiame adresatui, jei pasiūsite čekį arba Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608